

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIEŅYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

78 M. 41 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. GRUODŽIO (DECEMBER) 10 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Vienybės redaktorė Salomėja Narkėliūnaitė Jungtinėse Tautose vieno pobūvio metu kalbasi su šios sesijos generalinės asamblėjos prezidentu Ghanos ambasadorium Aleksu Quaison-Sackey.

Afrikos metai

Salomėja Narkėliūnaitė

Jungtinėse Tautose

Postas, apie kurį dažnai pasvajoja ne vienas diplomatas, šiomet atiteko Juodosios Afrikos kontinentui. Generalinės Asamblėjos pilnaities sesijos pirmininku vienbalsiai išrinktas Ghanos atstovas, to krašto ambasadorius Jungtinėse Tautose Alex Quaison-Sackey. Taigi, jisai yra ne tik pirmasis sesijos prezidentas iš Afrikos, bet ir pirmasis savo jaunumu — į sesijos prezidentus jisai ateina vos 40 metų amžiaus.

Sesijos prezidento vieta yra daugiau ceremoninė, nes prezidentas pats vienas jokių pagrindinių sprendimų nedaro, bet jau nuo seno yra išsugalėjusi tradicija ton vieton parinkti asmenį, kurį patį ar kurio atstovaujama kraštą ar kontinentą norima pagerbti.

Senokai Jungtinėse Tautose žinojome, kad devynioliktoji sesija bus "Afrikos se-

sija", taip kaip pereinoti buvo "Lotynų Amerikos", nes jai pirmininkavo Venezuelos diplomatas, Afrikos kandidatūra sesijos prezidento vietai buvo taip pribrendusi, kad ir jokių abejojimų nebuvo, turint prieš akis tuos didžiulius pakeitimus, kurie įvyko Afrikos žemyne keletu pastarųjų metų laikotarpyje. Afrikietis prezidentas šią sesiją pradėjo su 115 narių, iš kurių net 37 yra iš Afrikos (iš tikrųjų juodųjų valstybių yra 36, o 37-oji yra baltųjų dominuojama Pietų Afrika). Tai, mat, prie ko prieita per nepilnus dvidešimt metų — kai 1945 m. kūrėsi Jungtinės Tautos, jos Chartos signatarų tarpe iš 51 valstybės Afriką teatstovavo vos 4.

Šitoks beveik ugnikalninis Afrikos kontinento prasiveržimas iš kolonijinio statuso į

laisvę ir nepriklausomybę, be abeje, suintensyvėjo nuo 1960 m., kada buvo priimta nukolonijavimo deklaracija. Afrika kaip tokia daug įskaudino galvą šiai tarptautinei organizacijai, nes reikalai nesibaigia nė į nepriklausomybę atvedus bei į JT narius priėmus, kaip Kongo ir kt. atvejai įrodė. Tačiau yra būdinga tai, kad visos tos Afrikos valstybės ir valstybėlės nori į Jungtines Tautas patekti ir pripažįsta, kad ta organizacija joms yra labai reikalinga.

Tuo tarpu politikai, diplomatai, rašytojai ir komentatoriai svarstė ir nagrinėjo tokius klausimus, kaip pavyzdžiui, kaip afrikiečiai laikosi, ko jie siekia, kokią bus jų įtaka į Jungtines Tautas, o

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Gyvenimas nestovi vietoje nei pas Amerikos, nei pas Lietuvos lietuvius. Nestovi net ten, kur norima, kad stovėtų. The Saturday Evening Post žurnalo bendradarbis Stewart Alsop anądien pavaižinėjo po Rytų Europą, kurią paskutinį syk lankė 1959 metais. Pasakoja: "Šitoje pasaulio dalyje vyksta kažkas labai svarbaus, ką tiksliai apsaityti sunku, o amerikiečiams mažai suprantama. Rytų Europos tautos vėl tampa tautomis, o rytų europiečiai — europiečiais. Visi jau žino, kad medžiaginis gyvenimas jiems pagerėjo, kad jaučiasi laisvesni negu pirmia, kad komunistiniai jų režimai nuo Maskvos atsipalaidavę. Tačiau neturėjau supratimo šios permainos gilumo ir tikrumo. Lygindamas dabartinius įspūdžius su 1959 metų, tiesiog stebiuosi. Juk politinė santvarka ta pati — komunistinė. Valstybės, po senovei, policinės rūšies; dar yra skurdo ir nepasitenkinimų. Tačiau, junti tokią permainą, kad, galima sakyti, čia naujos rūšies komunizmas, skirtingas nuo buvusio 15, 10 ar net prieš 5 metus. Santvarka kinta trimis kryptimis: pirmiausia, žmonės ima gyventi kaip žmonės, žmoniškai; antra, diktatūros jau leidžia laisviau galvoti ir kalbėti; trečia, mažiau žiūrima Maskvos norų."

Tęsiama 5 psl.

Tęsiama 4 psl.

BALTIMORĖ MINĖJO SALĖS 50 METŲ SUKAKTĮ

Lapkričio 14 ir 21 dienomis Lietuvių Svetainės Bendrovė Baltimorėje minėjo savo įsikūrimo 50 m. sukaktį. Buvo surengtas banketas, kuriame dalyvavo salės steigėjai, šėrininkai ir rėmėjai. Nuotraukoje (iš kairės) Lietuvos atstovas Juozas Kajeckas su žmonia, Rasteniene, adv. N. Rastenis, dabartinis salės pirm. Balys Brazauskas, jo žmona ir kiti. R. Vandenberg nuotrauka

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas EVERgreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS
ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.
POLAIDŪTUVINIAI PIETŪS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTAIGA
Patarnauja perkant ir parduodant namus, ivairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU
Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.
87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Ardana kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

ADVOKATAS NADAS RASTENIS KALBA SUKAKTUVINIAME BANKETE.

R. Vandenberg nuotrauka

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS.

JOHN. ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Lietuviškoje Chicagoje

* **NAUJIENŲ** dienraštis, kuris neseniai įsigijęs mašinas nuotraukoms daryti, pradėjo persispausdinti nuotraukas iš Vilniaus Tiesos. Chicagiečiai stebisi tokiu naujos rūšies "kultūrinu" bendradarbiavimu.

* **VYSK. VINCENTAS BRIZGYS**, grįždamas iš II-jo visuotino Bažnyčios susirinkimo Vatikane, lankosi Eucharistiniame Kongrese Indijoje ir kitose šalyse. Amerikon žada sugrįžti apie Kalėdas. Vysk. Brizgys Romoje buvo susitikęs su dvasiškiais iš okup. Lietuvos, kurie buvo atvykę į Bažnyčios susirinkimo trečiąją sesiją: kanaaninku Česlovu Krivaičiu, kan. Pauliumi Bakšiu, kan. Broniumi Barausku ir kun. prof. Jonu Žemaičiu. Pažymėtina, kad susirinkimą taip pat stebėjo ir du žurnalistai iš Lietuvos: Albertas Petrauskas ir Mykolas Jeckevičius.

* **SOL. P. BIČKIENĖ** koncertavo Liet. Bendruomenės rengtame koncerte Omahoje, Nebr. Jai akomponavo muz. Vl. Jakubėnas.

* **BENDRAS KŪČIAS** ruošia Alvudo valdyba. Jos įvyks gruodžio 20 d. 2 val. Gage Parko salėje prie 55-tos ir Western gatvių. Kaip skelbia rengėjai, bus Kūčių vakarienė, plotkelių iš Lietuvos, atvyks su dovanomis senelis iš Lietuvos ir kita.

* **NEVISI CHICAGOS** lietuviai koltoja rusus, juos pravardžiuodami "komunistais" ir kitais vardais. Yra ir kultūringų žmonių, kurie net sugeba su jais bendrauti. Štai, neseniai Chicagoje šoko garsojį Leningrado Kirovo baletų grupė, kuriai talkininkauti reikėjo 12 jaunų vietinių merginų. Į šių merginų tarpą iš 300 kandidačių būrio pateko ir "dypukų" tėvų dukra Danutė Kiburaitė, 12 m. amžiaus baletų studijos lankytoja. Rusų baletų pasirodymai buvo didžiojoje McCormick pastato salėje.

* **SIMANO DAUKANTO** minėjimas yra rengiamas gruodžio 13 d. Jaunimo Centre. Pasakaitą apie Daukantą skaitys dr. J. Jakštas.

* **JUOZAS KREIVĖNAS**, Muzikos Žinių redaktorius, Vienybės ir kitų laikraščių bendradarbis, talkinamas muz. J. Bertulio, paruošė 16 puslapių leidinį "Dainos Mokykloms." Čia telpa 25 dainelės su gaidomis. Išleido -- LB Chicago Apygarda. Vėliau žada pasirodyti tolimesni sąsiuviniai su dainomis jaunimui. Pirmuosius "Dainos Mokykloms" egzempliorius J. Kreivėnas atvežė Rajoninės Mokytojų konferencijos dalyviams.

* **FRANK RAKAS**, kuris 1956 m. buvo padovanojęs skautams didelį žemės ir miško sklypą stovyklavietei įrengti, mirė lapkričio 28 d. nuo vėžio ligos. Stovyklavietėje, kuri vadinama Rako vardu, kiekvienais metais Chicago skautai ruošdavo savo stovyklas. Velionis palaidotas gruodžio 1 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse. Mirė sulaukęs 72 metų amžiaus. Rakas ilgą laiką turėjo vaistines įvairiose Chicago kolonijose.

* **LIETUVIŲ DIENA** Mokslo ir Pramonės muzėjuje šiemet bus gruodžio 18 d. Tą dieną -- 2 ir 8 val. bus dvi lietuvių Kalėdinės programos. Muzėjaus valgykloje nuo 5 iki 8 val. bus galima gauti lietuviškų valgių. Šis muzėjus yra Jackson parke, prie 57-tos gatvės pietuose šalia Michigan ežero.

* **VIENYBĖS** atstovybės Chicagoje adresas yra: 1320 So. 48th Ct., Cicero 50, Ill., bet ne 1920 So. 48th Ct., kaip kad klaidingai praėjusiam numeryje buvo paskelbta.

DAILININKAS M. ŠILEIKIS, vienas iš Čiurlionio Galerijos direktorių.

DAILININKAS A. VARNAS SU ŽMONA

Gincai dėl Čiurlionio Galerijos

Chicago Naujienose dažnai telpa rašinių, liečiančių Čiurlionio Galerijos, įsikūrusios Chicago Jaunimo Centre, reikalus. Trukšmą prieš dabartinę Čiurlionio Galerijos vadovybę kelia keli asmenys, talkinami negausaus būrelio žmonių. Jie ir skelbia įvairius atsišaukimus Naujienose, kurie dažnai prasilenkia su tiesa ir kultūringumo normomis.

Viename iš tokių rašinių dail. Z. Kolba pareiškė, jog Menininkų Klubas (Čiurlionio Galerijos administratorius) pagrobė ne tik Galerijos turta, bet ir (Kolbos) darbinės

kelines. Kitame rašinyje dail. Ad. Varnas dabartinę padėtį Čiurlionio Galerijoje vadino "gėdinga nuodėme prieš tautą."

Į tuos visus užmetimus atsakė Menininkų Klubu valdyba Naujienų gruodžio 5 d. straipsnyje "Kai riksmas virsta isterija." Rašydama apie dail. Ad. Varno "proteste" išskeltus kaltinimus, Menininkų Klubu valdyba tarp kitko sako:

... "Ad. Varnas nematė reikalo protestuoti ir šaukti kai jo bičiulis Z. Kolba, būdamas Č. Ga-jos tvarkytoju

elkvojo organizacijos lėšas tokiem neproduktingiems reikalams kaip įvairūs propogandiniai leidiniai. Pavyzdžiui viename tokiame leidinyje apie Č. Ga-ją, kainavusiam daug pinigų, Z. Kolba įsidėjo 17 įvairiose pozose savo nuotraukų. Menininkų klubas į tai žiūrėjo kaip į liguistą reiškinį ir negalėdamas sustabdyti bereikalingo pinigų švaistymo, buvo priverstas keisti vadovybę."

Toliau Menininkų Klubu valdyba savo pareiškime nukrypsta į asmeniškumus ir daro griežtas sugestijas dėl dail. Ad. Varno:

"Manytume, kad jam, kaip senyvam ir ligotam žmogui, pritikytų būti santūresniam ir nesileisti į neapgaltus išsišokimus, užpildinėjimus ir tuščius ginčius. Deja, dėl savo palinkimo intriguoti (už ką jis buvo pašalintas iš Dailės Instituto garbės narių), jis su savo kolega Z. Kolba ir keliais kitais Menininkų Klubu apskundė amerikiečių teismui už jų vadintą Galerijos "pagrobimą."

Senas ginčas dėl Čiurlionio Galerijos dar nebaigtas, byla dėl jos turto amerikiečių teisme dar nespresta. Tačiau neatrodo, kad "sukilėliai" čia ką gero belaimės, nebent dar daugiau paleis visokių nešvarių dūmų ir "atsiskaitymo" rašinių. Tačiau vargu ar tas skaitytina veiklos apraiškomis, ypačingai dailininkų tarpe, kurių sugebėjimai turėtų atsispindėti drobėje, o ne teismo salėse.

E. Tyl.

Kauno rajone "Nugalėtojo" kolchozo kultūros name: "Pro išmuštą langą vėjas neša į salės vidų stambius lietaus lašus. Prieš porą dienų buvo jaunimo šokis. Kilo muštynės. Nukentėjo šokėjų galvos ir klubo lan-gai."

LEIDINIAI APIE SPORTĄ

Dar galima įsigyti vieni-telius Amerikoje išėjusius lietuviškus leidinius apie sportą: "Lietuviškasis Krepšinis" ir "Lietuvių Sporto Dešimtmetis Š. Amerikoje". Pirmasis leidinys turi 54 pusl., antrasis 60;

abu gausiai iliustruoti. Jų kaina atpiginta: dabar kainuoja po 1 dolerį. Šias knygeles galima įsigyti pas jų autorių ir leidėją Ed. Sulaitį, 1320 So. 48th Ct., Cicero 50, Ill. Persiuntimas nemokamai.

WHITE HORSE

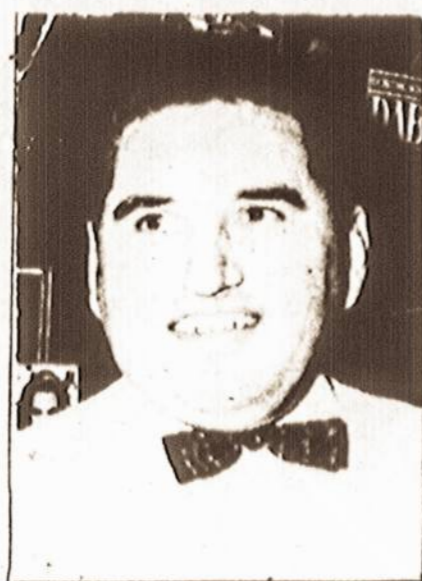
Tavern

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

FRANAS BRUCAS Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. Tel. Virginia 6-9519

THE

Tel. Taylor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y. Telefonas: Virginia 9-3112

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-35 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y. Tel. Virginia 3-3544

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886

is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava; Editor: Salomeja Narkelionaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Šulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS
Atkelta iš 4 psl.

Gal kas nors panašaus vyksta ir Pabaltijo kraštuose, kur gyvenimas taip pat vietoje juk nestovi? Iš mūsų spaudos didžiulios to nepatirsime. Viena, ji draudžia mūsų šiek tiek Alšopams į Pabaltijį nosies kišti. Antra, ji į įvykius ten žiūri Vilniaus Tiesos akimis, tik atbulais akiniais.

Alšopas sprendžia: "Nauji vėjai Rytų Europoje pateikia Vakarų vadai prez. Johnsonui puikios progos. Ne progos nušienauti pigią "pergalę" virš komunizmo. Komunizmas, vienu ar kitu pavidalu, čia buvo ir pasiliks. Tačiau šis komunizmas čia kinta, darosi tautiškesnis ir protingesnis. Tokiu būdu, iškyla progų Vakarams ir Rytams rasti susiderinimų, paremtų tautinių interesų pagrindu. Tokie susiderinimai, gal būt, leistų mums išvengti karo, kuris mus visus pražudytų."

K. Druga Margutyje apžiūri kai kurias pažinusias studento Gurecko paskaitoje Santaros-Šviesos suvažiavimui Bačino vasarvietėje. Sako, "Gureckas pareiškė persveriančios daugumos mūsų jaunosios inteligentijos pažiūrą — nes visiškai palaidojo viltį, kad lemkokratijos-komunizmo ginčas išspręstinas vien kitu pasauliniu karu." Gureckas skelbė ir kitą įdomią temą: Vakarai nei piršto nepajudins mūsų tautai išlaisvinti, nes Pabaltijo kraštai per mažas dalykas, kad jų išvadavimas būtų Vakarams svarbus." Čia, sako reikia (ką Vienybė nesųkį ir skatino) pripažinti, kad "politinis realizmas reikalauja siekti politiškai įmanomų tikslų."

Paskutinę siekti politiškai įmanomų tikslų, Gureckas, kažkodėl sūlo, kas kažin ar įmanoma: kovoti padėti Pabaltijo kraštuose padaryti ne "okupaciją", bet "satelitinę". Nežiūrint, kas Maskvoje valdytų, vargiai sutiktų Pabaltijui leisti išsiskirti satelitais, nes kiltų klausimas, kodėl ne tas pats Kaukazui, Vidurio Azijai ir Ukrainai? Daug realiau bene atsidėti (jei didžiojo karo tarp Amerikos ir Sovietijos iš tikrųjų nebus) vidinei Sovietijos vidaus evoliucijai (kuri, rodosi, vyksta tolygiai evoliucijai Rytų Europos satelituose) — įgyvendinti ir patikrinti pabaltiečiams bei kitiems Sovietijos ne rusams tokių žmogaus ir piliečio teisių, kuriomis džiaugiasi lietuviai ir kiti kitataučiai Amerikoje.

Mums rašo

Pas mus Chicagoje ėjo kalbos, jog po nepavykusio Šimkaus sumanymo BALFO centrą perkelti Chicago, kad jisai galėtų pasiskelbti jo pirmininku, kun. Martinus bus pirmininku tik ligi Šimkus išmoks pasirašyti. Tuojau pat kun. Sugintas Valerijoną Šimku išgabeno į Vasario 16 gimnaziją. Mes manėme, kad jis tenai tikrai

mokysis rašyti, bet dabar skaitome, kad Šimkus tenai jau nesimoko, bet kitus moko. Štai kaip Draugas aprašo:

Valerijonas Šimkus lankėsi Vasario 16 d. gimnazijoje ir atelitininkų iniciatyva buvo pakviestas visiems mokslieviams pakalbėti apie lietuvių tautos kovas už laisvę ir nepriklausomybę. Buvo manyta, kad užteks laiko nuo pamaldų pabaigos iki pietų (11-

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

APIE ŽINOJIMĄ IR TIKĖJIMĄ
(J. Juodžio laiško proga)

Adomas Jakštas — prelatas Dambrauskas Lietuvoje buvo paskelbęs brošiūrų ir straipsnių apie du skirtingus žmogaus nusistatymo šaltinius: apie žinojimą ir tikėjimą. A. Jakštas teisingai nurodė, kad žmogus žino per maža ir nėra pajėgus visa žinoti. Už tai žmogus žinojimo trūkumą papildė tikėjimu. Net ir tokiam griežtame žinojimo žinyne, kaip matematika, irgi tikėjimo elementas neišvengiamas.

Tai, ką priskiriame prie žinojimo, yra žmogaus turimomis jėgomis patikrinta, ir žmogiškasis protas patikrinimo būdu priena žinojimo faktų tikrumo. Tai, ką priskiriame prie tikėjimo, žmogaus turimomis jėgomis negali būti patikrinta. Tikėjimo faktus žmogus nusistato laikyti tikrais faktais ne remdamasis įrodymais, bet nusistatymu. Paprastai tikėjimas laikomas mažiau patikima žmogiškosios išminties forma, už tai žmogus savo tikėjimą stengiasi pagrįsti žinojimu.

Kai kada tikėjimas prie žinojimo labai prisiartina. Pvz. aš nesu patyręs Australijos žemyno buvimo, bet to žemyno buvimu esu tiek įtikintas, kad tariuosi ne tikis, bet žinau. Bet blogiau, kai tikėjimo liudininkai nėra visiškai patikimi. Tada belieka tikėti arba netikėti. Pvz. Dievo buvimo įrodymai nėra pakankami, bet nėra pakankami ir Dievo nebuvimo įrodymai. Čia žmogui belieka tikėjimas be vilties kada nors žinoti. Neteisinga Dievo buvimu netikinti žmogų vadinti netikėliu ar netikinčiuoju, geriau tokią vadinti bedieviu, nes bedievis irgi apie Dievo nebuvimą žinojimo neturi, jis tik tiki. Paprastai bedieviai neva remiasi mokslo autoritetu, bet tuo tik parodo savo bejėgiškumą. Žmonijos žinojimo bagažas yra toks menkas ir nepastovus, kad juo galima remti ir Dievo buvimą ir nebuvimą. Ir nulemia tikėjimas, einas iš nusistatymo. Kalbant apie Dievo buvimą, mes per mažai žinome ir apie materiją. Svarbiausia, žinome, kad materija egzistuoja. Svarbiausia, žinome, kad materija tikrai egzistuoja. O jei jau esame tikri, kad materija egzistuoja, tai nežinome, ar ta egzistencija turi tikslo ir prasmės, ar ne. Labai galimas dalykas, kad materialinio pasaulio buvimas turi kokios nors mums nežinomos ar net ir nepajėgiamos žinoti prasmės.

Kartais turime reikalo su tokiais tikėjimais, kurie, jų savininku nuomone, yra visiškai pilni, užbaigti ir tikri. Tokių tikėjimų savininkai yra laimingi savo tikrumu, nustoja ieškoti ir tariasi suradę tiesos pilnybę. Viena tokio tikėjimo atmaina kartais vadinama fanatizmu. Yra ir tokių tikinčiųjų, kurie bijo ir vengia žinojimo patirties, tuo gindami savo tikėjimą nuo sugriuvimo. Aš manau, kad ir komunizmo doktrinos tikrumas ar netikrumas nėra įrodytas. Kas siekia tos doktrinos įgyvendinimo, tiki jos tikrumu.

Siek tiek pabėręs bendrybiu, dabar žiūrėsiu J. Juodžio laiške (žiūr. Vienybė nr. 35), kur jis sako, kad aš "pradėjau kalti kietesni akmenį už savo girnas", kad "Šiluva buvo, yra ir bus Marijos, o kartu ir visos Lietuvos šventovė", kad "kas tą faktą norėtų pakeisti ar sugriauti, iš anksto pasmerktas nepasisekimui".

12:30 v.), tačiau susidomėjimas buvo toks didelis, kad svečias buvo priverstas tęsti savo kalbą po pietų dar apie dvi valandas.

Retai kada būna jaunimas taip susikaupęs, kaip buvo susikaupę Vasario 16 gimnazijos moksleiviai, klausydami Valerijono Šimkaus kalbos.

(Draugas, gruodžio 1 d.)

Jeį taip gerai tam Šimkui ten sekasi, tai tenka laukti, kad gal Šimkus net Gimnazijos direktorium taps, jei taip jo gerai mokiniai klauso. Mums atrodo, kad kaip tik tokio direktoriaus Vokietijos Krašto valdyba jau senai ieško.

Z. ISKAUSKAS

Chicago, Ill.

VIENYBĖ - geriausia dovana
bet kokia proga!

Žiūrėkite, J. Juodis kalba apie "Šiluvos faktą", apie antgamtinio stebūklo faktą. Jis tariasi turis neabejotiną faktą. Deja, ligi šiol apie Šiluvos antgamtinis reiškinis turėjome tokios abejotinos vertės faktų, kad ir Katalikų Bažnyčia neturėjo ko sakyti. J. Juodis šioje byloje žada perversmą, žada neabejotinų faktų. Aš prižadu tuojau pereiti į J. Juodžio pusę, kai tik jis patieks bent vieną antgamtinio įvykio Šiluvoje faktą, žmogiškoms jėgomis patikrintą ir įrodytą.

Net ir atskirai nuo dieviškumo Kristaus buvimas yra pats žymiausias žmonijos gyvenime įvykis. Labai mažai žmonija žino apie Mariją, bet jos didybę liudija tai, kad ji buvo Kristaus motina. Krikščionybė, išskyrus Dievą, neturi nieko didingesnio už Mariją. Už tai visai suprantama, kad susikuria sentimentalai, kurie pasireiškia įvairiomis šventyklomis, pamaldomis, papročiais, legendomis ir t. t. Man asmeniškai didelio įspūdžio daro Šv. P. Marijos litanija. Labai gražu, kad Jos garbei statoma ir šventovių (pvz. ir Šiluvoje). Tačiau šis grožis gimsta iš sentimentų, kuris daug kam tik aptemdo tokius reiškinis, kurie reikalingi įrodymo ir įvertinimo.

Man atrodė, kad pasakojimas apie XVI a. Marijos pasirodymą Šiluvoje Dievo Motiną ne aukština, bet žemina. Kelia susimąstymo tokie pasakojimai apie Marijos pasirodymus, kur Ji moko žmones doro gyvenimo, liepia melstis, kur Ji apsireiškia, kaip Nekaltas Prasiidėjimas ir t. t. Gi Lietuvoje XVI amžiuje būta tiek visokio vargo, priešpaudos ir neteisybės, ypač dvasiškija ir didikai buvo tiek reikalingi dorovės mokymo, kad stebūklingo pamokymo labai reikėjo. Ar Šv. P. Marija rodėsi tik tam, kad kovin-gam kunigui padėtų laimėti eilinę bylą teisme su protestantais?

Šiluvos klausimas šlandien vargu būtų keliamas, jei jos atminimu nebūtų mėginama nuo lietuvių tautos uždengti lenkų pretenzijas į mūsų Vilnių. Kad Šiluva išsivijoje iškilo ne kaip Marijos garbinimo problema, matome ir iš tų kritiškų pastabų, kurios iš kai kurių mūsų kunigų pasigirdo apie Aušros Vartus.

Sako, iš mineralų kliečiausias yra deimantas. Bet jei fanatizmas taptų akmeniu, jis būtų kietesnis už deimantą. Su fanatizmo piktą reikia kovoti. Jis yra kietas, bet padaužtas subyra lengvai.

Žmogus tariasi pasistatęs tvirtų paminklų. Gal yra tokia būtis, kuri šypsosi iš žmogaus kietumo ir iš stiprybės. Ir verčia dulkėmis patį žmogų ir jo kūrinis.

PEDAGOGIŠKOS TENDENCIJOS

Chicagoje buvo lituanistikos mokytojų konferencija. Lituanistikos mokymas išsivijoje turi tiek problemų, kad reikia sveikinti kiekvieną pastangą tas problemas aiškinti ir lengvinti. Chicagoje mokytojų konferencija labai domėjosi metodų naujovėmis amerikiečių mokyklose. Iš to konkrečios naudos vargu bus, nes amerikiečių metodams sekti mūsų šiek tiek neturi nei parengtų žmonių nei pinigų.

Šios konferencijos silpnybė ta, kad ji buvo nugręžta nuo Lietuvos. Malonu laiką praleisti su lietuviais nepasiekimais ameri-

Tęsiama 5 psl.

UKRAINAI KATALIKAI AMERIKOJE

Italijos valstybinis radijas sovietinei Ukrainai pateikė Bažnyčios suvažiavimą Romoje lankusto amerikiečių ukrainų katalikų arkivyskupo Senyšyno kalbą apie katalikų ukrainų būklę Amerikoje.

Veikia arkivyskupija Philadelphia, yra vyskupija Stamford, Conn., ir kita Chicagoj. Arkivyskupija turi 98 parapijas, 9 misijas ir 150 kunigų. Veikia du vyrų, keturi moterų vienuolynai. Seminarija Washingtone auklėja naujus kunigus. Tėvai pranciškonai užlaiko savo seminariją, o Baziliaus vardo seserys turi kolegiją ir High School Philadelphia. Be to, užlaiko dvi našlaičių prieglaudas. Dievo Tarnaičių vienuolės užlaiko seneliams prieglaudą. Parapijose veikia 20 mokyklų, ir 146 vakariniai ir šeštadienio kursai, su 9,500 mokinių. Arkivyskupi-

jai priklauso apie 162,000 parapijonių, kurie sukėlė 3 mil. dol. naujai katedrai Philadelphia.

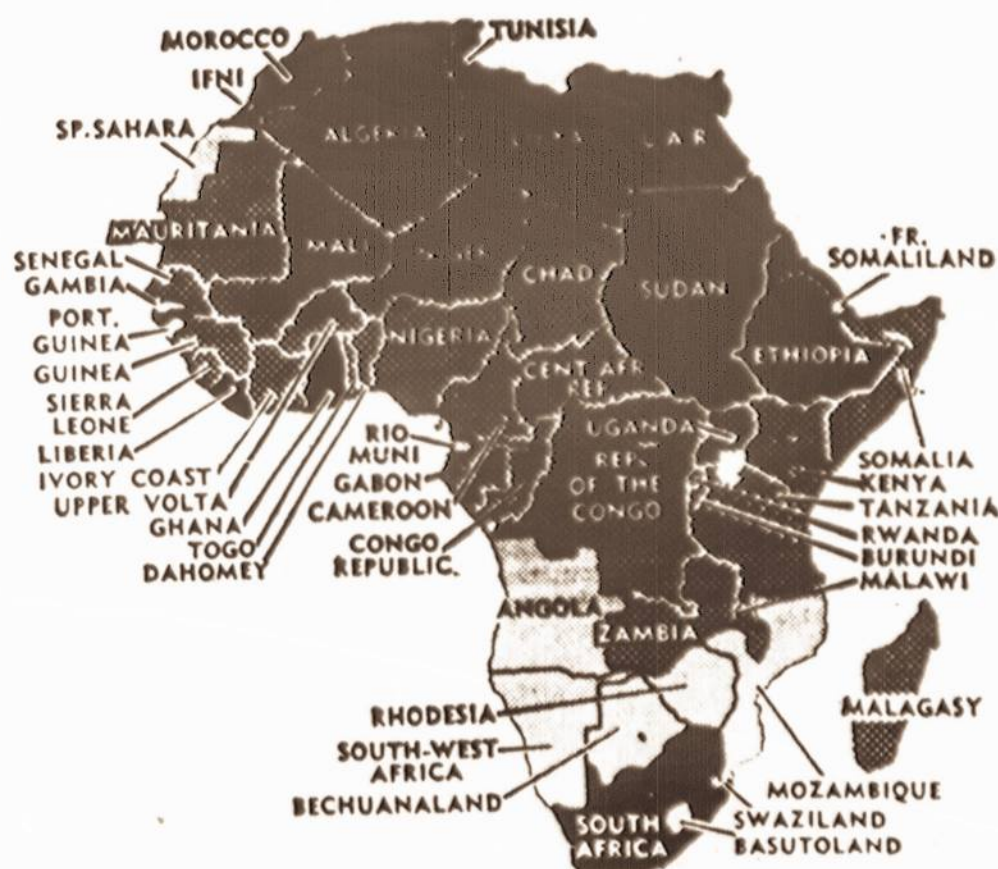
Stamfordo vyskupija valdo mons. Šmondukas. Turi 53 parapijas, 2 misijas ir 107 kunigus. Veikia du vyrų, 4 moterų vienuolynai. Užlaikoma nedidelė seminarija ir kolegija. Parapijinių mokyklų 8, vakarinių ir šeštadienio kursų 85 — mokinių apie 5,000. Dievo Tarnaičių seserys užlaiko seneliams prieglaudą. Parapijonių vyskupijoje apie 87,600.

Chicagoje vyskupija buvo įkurta 1961 metais. Valdo mons. Gabro. Turi 32 parapijas, 4 misijas ir 42 kunigų. Veikia vyrų vienuolynas ir du moterų. Parapijinių mokyklų 4, yra viena High School, ir 34 šeštadienio mokyklos. Mokinių apie 3,500. Parapijonių 29,600.

JAV ambasadorius Adlai Stevenson sveikina naujai išrinktą Jungtinių Tautų pirmininką Alex Quaison-Sackey.

Afrikos metai...

AFRIKOS TAUTOS ZENGLIA I NEPRIKLAUSOMYBE.

Atkelta iš 1 psl.

pagaliau ir į didžiųjų -- jų tarpe ir Amerikos su Sovietų Sąjunga politiką.

Apie afrikiečius šios tarptautinės organizacijos užkulisuose prisakoma nemažai anekdotų, neslepiama apie jų apetitus žmogienai, baltoms moterims, geram vynui, bet tarp viso to pripažįstama, kad Afrika jau yra nemaža ir vis didėjanti jėga.

Organizacija, kurioje pagrindinių sprendimų pasiekama balsavimu, šiandien iš Afrikos bloko, susijungusio su Azija, kai abudu sudaro pusę visų narių balsų, gali patirti ir gero ir blogo, atsižvelgiant į kurią pusę pakryps balsai. Amerika ir Sovietų Sąjunga, kad ir didvalstybės, prie šitokių aplinkybių vis mažiau tegali domiuoti. Tai jau pastebėta praityje, taip turės būti ir ateityje, nes ypač Afrika, pačių lemiamų balsavimų atvejais, nei iš vien eidavo su Amerika, nei su Sovietų Sąjunga.

Afrikai neišdildomos įtakos yra įspaudusios tos valstybės, kurių kolonijomis ji yra buvusi.

Tarp tų įtakų, žinoma, labiausiai išsiskiria britiškoji. D. Britanija, nors ji gerai savo kolonijas engė, bet vis tiek ji geriausiai jas atvedė ir į nepriklausomybę. Ir jei šios sesijos prezidento postas tenka afrikiečiui, tai nebe atsitiktinumo ghaniečiui -- vyrui iš buv. Auksinio Kranto, kuris ne tik anglų mokyklas išėjo, bet ir jų diplomatinės išmoko. Ta prasme garbė britams (kaip gėda belgams už tai, kad neparengė Kongo)!

Ghanos ambasadorius, kurį korespondentali familiariai vadina Aleksu, iš afrikiečių yra pats stipriausias, Jungtinėse Tautose savo kraštą atstovaujamas nuo 1959 m. ir eilę kartų buvęs Afro-Azijos bloko kalbėtojas.

Nuo pat studentavimo laikų tiek domėjęs politiniais mokslais ir tiekiu studentų draugijų priklausęs, jog kiti jau tada jį vadinę "jaunuoju diplomatu", Alex Quaison-Sackey yra Ghanos prezidento Nkrumos favoritas, o savo krašto užsienių reikalų tarnyboje jis pradėjo dirbti dar prieš Ghanai tampant nepriklausoma valstybe.

Šalia atstovavimo JT, jisai ne tik Ghaną, bet ir Afriką atstovauja ir jos vardu kalba visose vadinamose neutraliųjų kraštų konferencijose. Kaip Ghanos prezidentą Nkrumah, taip ir jo ambasadorių vakariečiai priskaito

prie kairiųjų neutralistų: jie per daug neapkenčia vakarų imperializmo, o per mažai pavojų mato komunizme. Kiek yra tekę su naujuoju sesijos prezidentu praityje kalbėtis, jisai vienintele nelaime laiko vakarietiškoji kolonializma, kuri patyrė jo protėviai, jo tėvai ir jis pats. Jam galvoje netelpa, kaip baltas kolonialistas gali išnaudoti balta žmogų -- jis žino tik vienos rūšies kolonializmą -- baltų jo išnaudojamą juodąjį.

Sunku būtų numanyti, ar kada nors jų galvojimo būdas pakitės, bet šiuo metu nėra prasmės netikėti jo, kad ir vienašališku credo. Apie Afriką, pavyzdžiui, naujasis sesijos prezidentas šitaip sako savo neseniai išėjusios knygos "Africa Unbound" įvade:

— Mano nuomone, Africa Unbound reiškia, kad Afrika turi atgauti pilnutinę ir visišką laisvę nuo kolonializmo, neokolonializmo, imperializmo ir rasinės diskriminacijos. Tik tada, kaip laisvė bus galutinai pasiekta, Afrika gali prabilti savo balsu. Tik tada Afrika gali vystyti savo resursus savo žmonių gerovei, gali pasiekti savo renesanso, kurdamas savo institucijas pagal savo tradicijas, gali pasiekti pakankamo stiprumo ir pastovumo prisidėti prie sprendimų, lemiančių viso pasaulio taiką. Bet, jei Afrika bent dalimi pasiliks priklausoma, tada ji vėl priklausys nuo Europos, Amerikos ar Azijos, ir tada Afrikos asmenybė pasiliks iškraipyta.

Stebėtojas

Nuo "naujųjų ateivių veiklos užuomazgos Chicagoje prabėgo tik 15-ka metų" -- pasakoja Vienybės red. E. Sulaitis Tėviškės Žiburiams. Su anuomet šią dieną lyginant, "galima teigti, kad anuomet veikimas buvo gyvesnis." Į parengimus atvykdamą iki 500 (kiek tik sališe tilpdavo). Dabar -- teateina 100 ar 200. Kas dėsīs po kity 15-kos metų? Sulaitis pastebi ir senųjų išeivių "atsikandimą" naujųjų veikla. Sako: "Nežiūrint, kad lietuviška veikla Chicagoje kiek susilpnėjo (iš dalies dėl senosios išeivijos narių praradimo, ar nenori dėtis į bendrą darbą) veiklos apraiškų netrūksta."

1896 m. Tilžėje ejęs Varpas vedamejame rašė: Tęsiama 10 psl.

Iš kairės ir iš dešinės

kiečių metodais, bet niekas nesusidomėjo, kaip Lietuvoje laikas leidžiamas su lietuviams įveikiamais sprendimais. Lietuvoje dabar nėra visai skurdu ir su liuanistikos dėstymo metodine literatūra. Štai, dar iš nepriklausomų laikų žinomi mūsų metodininkai J. Budzinskis, J. Martynaitis ir P. Naujokaitis surengė du tomu veikalo "Lietuvių kalbos dėstymas pradinėse klasėse". Žinoma, išeivijos sąlygos nuo tėvynės darbo sąlygų labai skiriasi, bet Lietuvos metodininkų darbais išeivijoje visiškai nesidomėjimas rodo išeivių mokyklos trumparegystę. Už amerikietiškos mokyklos darbo metodus lietuviams daug svarbiau būtų susipažinti kad ir su Lietuvoje išleistais plakatų rinkiniais linksniavimui ir sintaksei dėstyti.

Be to, Lietuvos geografijos 1939 metų laida jau paseno. Kai kurie skyriai, kaip pramonė, prekyba, gyventojų sudėtis, reikia naujai rašyti. Norint parašyti ne Tarybų Lietuvos, bet bendrai Lietuvos geografiją, dabar jau daugelį klausimų reikia gerai apgalvotų sprendimų.

NAUJŲ ŽINIŲ APIE LIETUVĄ

Išėjo Didžiosios Sovietų Enciklopedijos metraščio aštuntoji laida, pradėta spausdinti tik šių metų gegužės pabaigoje, didelio formato 616 psl. Gausu žinių ir apie Lietuvą. Daug kur lietuvių pridengti SSSR vardu, pvz. aptariamas 1963 metų tarptautinis sporto gyvenimas, niekur neminima Lietuva, bet paminėti toki SSSR atstovai, kaip R. Tamulis, A. Baltušnikas, Kai kuriuose skyriuose galima surasti rečiau užtinkamos informacijos apie Jungtinių Amerikos Valstijų mokslo ir technikos laimėjimus (apietos pat rūšies Sovietų darbus kalbama su pastebimu santūrumu).

Lietuvos TSR skyrius turi daugiau kaip 4 psl. Lietuvos plotas -- 65,200 kv. km., 2,895,000 gyventojų, padalinta į 41 rajoną. Turi 89 miestus ir 25 miestų tipo vietoves. Sostinė -- Vilnius (282,000 gyv.). Visi šie daviniai iš 1964 m. sausio 1 d. Tik iš 1959 metų primena, kad Lietuvoje gyvena 79,3% lietuvių, 8,5% rusų, 8,5% lenkų, 1,1% baltarusių. Lietuvoje komunistų partija turi 69,522 narius ir 7,968 kandidatus, 204,943 komjaunuolius (1964.1.1 daviniai).

Įdomios apžvalgos iš įvairių Lietuvos gyvenimo sričių (liaudies ūkio, mokslų akademijos, kultūrinio gyvenimo ir kt.).

NEMORALIOS OPEROS

Draugo dienraštis nustebo vieno amerikiečio moraliniu jautrumu Lyric operos pastatymų atžvilgiu. Esą Verdi, Donizetti, Bizet, R. Strauss, Puccini ir Mozarto operos parašytos moraliai purviniems siužetams.

Žinoma, tai tiesa (apsižiūrėta dar prieš mūsų metus). Lietuvoje Adomas Jakštas stebėjosi, kad mūsų lietuviškiems kompozitoriams trūksta skonio ir rašo muziką negražiams tekstams (mano nuomone, paties Adomo Jakšto tekstai irgi nekoki).

Verdi, Donizetti (ir t. t. ligi Mozarto ir t. t.) operas mesti į šiukšlyną būtų gaila. Reiktų tas operas kiek apdoroti apdorinant. Gaila, tai beveik neįmanoma. Visokio plauko nekaltiems berniukams patartina nuo operų klausymo susilaikyti. Visur dera saikas: mene tik dorybės (susilaikant nuo dėmesio nuodėmingoms operoms), politikoje -- irgi dorybės, dorybėse -- irgi tik dorybės ir t. t.

J. A. Herbačiauskas, nepriklausomais laikais sakė, kad Jakštas ir Vydūnas būtų daug idomėsniai rašytojai, jei pirmasis ne tiek bijotų mergų, o antrasis retkarčiais pasigerėtų.

Įdomu, o ta spauda, kuri nebijo žmonių gyvenimo.

NAUJA SENŲ IDĖJOS FORMA.

Nepriklausomoje Lietuvoje viena tautos dalis -- kariuomenė -- taip nutolo nuo antros (nuo visuomenės), kad prireikė kariuomenės su visuomene susiartinimo švenčių. Buvo linksma ir graudu.

New Yorke ta sena susiartinimo idėja vėl atgaivinama; rengiamas politinis seminaras jaunimui. Tai irgi linksma ir graudi veikla. Bet ši karta visuomenės dalių viena nuo kitos nutolimas ištaisyti būtų gana lengva: reiktų politinio seminaro seniams. Rengtų jaunimas.

Jaunimo rengiamo seminaro seniams programa žymia dalimi galėtų būti tokia pat, kaip senų rengiamo seminaro jaunimui: diplomatija, santykiai su kaimynais egzilai, realinė politika (ypač svarbu!), rezistencinis budrumas, propagandos priėjimas ir efektyvumas ir t. t. Turėtų ko pamokyti jaunieji vyresniąją kartą.

Kaip Amerika neįsileido poeto Eduardo Mieželaičio

Amerikoje besilanką Sovietų Sąjungos rašytojai atsiktinai atskleidė faktą, kuris ligšiol buvo mažai kam žinoma, bet kuris dabar jau ne tik pasklido plačiai po Amerikos lietuvišką, amerikietišką ir tarptautinę visuomenę, o ir susilaukė įvairių komentarų.

Pirmiausia visi sužinojo, kad Lietuvoje yra gabus poetas, kurio nenorėjo įsileisti Amerika, to paties poeto tautiečių lietuvių patariama. Tai, suprantama, dar labiau išgarsino poeto Eduardo Mieželaičio vardą, tačiau lygiagrečiai tai ir paryškino, kad Amerikoje yra lietuviškų veiksmų, kurių patarimų Amerikos valdžia klausosi, bet kiek naudos iš to visko lietuvių tautai, tėsprendžia patys skaitytojai.

Pateikiame vertimą rašinio, telpusio New York Times š. m. gruodžio 6 d. 59 psl., pavadinto "U. S. Discouraged Lithuanian's Visit".

U.S. DISCOURAGED LITHUANIAN'S VISIT

Soviet Then Left Post Out of Delegation Last Year

By PETER KIHSS

Valstybės Departamentas neparėmė oficialaus lietuvių poeto, laimėjusio Lenino premiją, apsilankymo Amerikoje praeitais metais ir Sov. Sąjunga vėliau savo pasiūlymą jį siusti Amerikon atsiėmė.

Reikalas apie Eduardą Mieželaitį, 45 metų amžiaus poetą, paaiškėjo po to, kai Aleksandr B. Chakowsky, Literaturnaya Gazeta redaktorius, praeitą savaitę pareiškė, jog sovietų rašytojai gali laisvai vykti į užsienį, bet, kad Mieželaitis negavo JAV vizos 1963 m.

Eltos atstovai, tai yra informacinė agentūra, išlaikoma Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, antikomunistinė grupė, prisiminė poeto vizitą Amerikoje 1960 m. (Jo vardas rašomas Mieželaitis; tuo tarpu USSR Studijų Institutas Munchene rašo "Mezhelaitis").

Kaip informuoja ta antikomunistinė grupė, poetui sugrįžus į savo kraštą, kai kurie palankūs rašiniai buvo paskelbti apie jo apsilankymą JAV, įskaitant ir specialų pagerbimą poetui Robert Frost, prieš jo mirtį.

Juozas Audėnas, Eltos redaktorius, pareiškė, kad 1962 m. Mieželaitis parašė poemą, pavadintą "Staugimas virš Bruklino tilto", kuris buvo atspausdintas Vilniuje leidžiamame mėnesiniame literatūros žurnale Pergalė.

Audėnas sako, kad šios poemos tikslas buvo suklaidinti jaunuosius lietuvius Lietuvoje ir įtikinti juos, kad New Yorko miestas yra "supuvusi skylė", maždaug kaip iš rašytojo Charles Dickens apysakų tamsiausių puslapių, be to, kapitalistinė Amerika pristatoma tarytum ji stovėtų "ant savo paskutiniųjų kojų".

Valstybės Departamento pareigūnai Washingtono pereitą savaitę pareiškė, kad Mieželaitis buvo vienas iš nekausios Sov. Sąjungos rašytojų grupės, kuri buvo pasiūlyta lankytis JAV pagal oficialų susitarimą 1962 m.

Valstybės Departamentas tuo metu pastebėjo, kad poe-

tas jau yra buvęs JAV anksčiau, ir Sov. Sąjungos atstovams pasiūlė paskirti kitą asmenį jo vieton, nors buvo duota suprasti, kad Mieželaitis gali JAV lankytis, kaip eilinis turistai.

PRIĖMĖ KAIP AFRONTĄ

JAV Valst. Dept. pareigūnai pareiškė, kad Sovietų atstovai tai priėmė, kaip afrontą ir lietuvių poeto vardą iš savo sąrašo išbraukė. Jokio formalaus prašymo jam vizos gauti nebuvo pateikta.

Iš kitų Washingtono sluoksnių buvo patirta, jog Mieželaitis yra Lietuvos Rašytojų Sąjungos pirmininkas ir vienas iš svarbių pro-sovietinės hierarchijos Lietuvoje narių. JAV dar vis tebepripažįsta Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyriausybes išėivijoje ir atsisako pripažinti 1940 m. Baltijos kraštų okupaciją.

Siuose sluoksniuose buvo manoma, kad Mieželaičio atvykimas tokioje oficialioje delegacijoje pagal kultūrinių ryšių pasikeitimo sutartį, kai kurių būtų buvęs suprasimas, kad ir tokio nedideliu mastu, kaip Sovietų okupacijos pripažinimas.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kurio pirmininkas dabar yra Vaclovas Sidzikauskas, o p. Audėnas, neseniai ėjęs pirmininko pareigas, susideda iš įvairių grupių atstovų, kovojančių už Lietuvos išlaisvinimą iš sovietų.

GINSBERGO POEMA

Pagal to komiteto pateiktą vertimą, poema "Staugimas virš Bruklino tilto" Mieželaičio buvo parašyta įtakoje poeto Allen Ginsberg poemos "Howl", parašytos 1956 m.

Lietuvos komunistas poetas rašo, kad "Laukinis staugsmas kyla / iš dangoraižių papėdžių - / iš purvinių rūšių ir naktinių landynių. / Staugia liūdni ir išblyškę / barzdoti veidai. / Ir staugia ilgaplaukės liūdnos moterys. / Ka daryti?"

"Stauk, Alenai Ginsbergai", poetas toliau tęsia, "gal ir išstaugsi, / kad raudono viršelio kraujuje / prigers aukso Molochas, / kad raudono viršelio liepsnose / sudegs aukso Molochas, kad raudonose vėliavų marškose / užtrokš aukso Molochas."

A. Ginsberg, kuris gyvena Greenwich Village New Yorke, praeitą savaitę pareiškė, kad viename susirinkime įsiai buvo sutikęs sovietų rašyto-

POETAS EDUARDAS MIEŽELAITIS

STAUGSMAS VIRŠ BRUKLINO TILTO

Eduardas Mieželaitis

"Staugsmas" — raudonu viršeliu knyga, parašyta Aleno Ginsbergo.

Ši knyga nepatinka dangoraižiams, nes ji išėjo iš padugnių, kur staugia sužeista siela.

Ši knyga nepatinka tvarkai, nes tai beformė garsų masė, kuri chaotiškai veržiasi iš krūtinės.

Ši knyga nepatinka sotiesiems, nes tai alkano vilko, žiemą paklydusio tyruose, staugsmas.

O aš šių knygą skaitau ir sakau šalia stovinčiam jos autoriui: — Teisingai, Alenai Ginsbergai, teisingai.

„Moloch whose mind is pure machinery! Moloch whose blood is running money! Moloch whose fingers are ten armies! Moloch whose breast is a cannibal dynamo! Moloch whose ear is a smoking tomb!"

Tęsiama 7 psl.

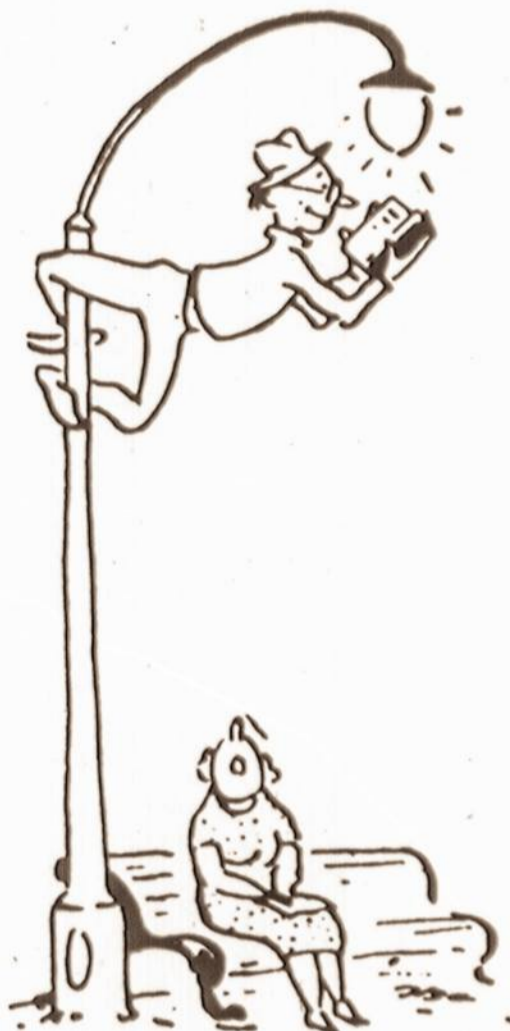
(Na, kaip, ar gerai padarėme?) Juozas Audėnas, kuris aiškino N. Y. Times korespondentui Mieželaičio poeziją.

Nauji leidiniai Lietuvoje

V. Zalatorius

"Naujų knygų žurnalo paskutinis numeris (1964 m. rugsėjis–spalis) pristato maždaug šimtą naujai išleistų knygų, tarp kurių ne viena verta ir Amerikos lietuvių nekomunistų dėmesio.

Štai nuolat beskundžiantiems jaunimo literatūros stoka bus įdomu išgirsti apie prancūzų rašytojo Ž. Verno naują vertimą "Nuo žemės į mėnulį". Jei jaunuolio apetitas skaitymams jau anksčiau buvo pažadintas to paties autoriaus "Kapitono Grant'o vaiku" ir "Aplink pasaulį per 80 dienų", tai šioje naujoje knygoje jis galės dalintis dviejų amerikiečių ir vieno prancūzų karo veterano nuotykiams, kai juos patranka išsauna į mėnulį.

Daug didesnis pasirinkimas laukia patį mažiausią skaitytoją. Vaikus taip reikalingo mandagumo, be abejo, galės pamokyti A. Liobytės versta M. Koreiso ir D. Falo "Mandagumo mokykla." "Joje," kritikų žodžiais, "labai gražiai derinasi linksmos, žaismingos taiklios iliustracijos ir pilnas humoro tekstas."

Pasakų mėgėjus pradžiugins "Gražuolė Miržana", kur surinktos kazachų liaudies pasakos su "spalvingu rytų koloritu." Apie škotų nykštuką Vilį Vinkį, apsiavusį didelėmis šlepetėmis ir su žvake rankoje vaizdėlių yra "Škotų liaudies dainelės", kurias išvertė P. Širvys. Taip pat Širvio versti yra ir S. Maršako "Katės namai, kurie tinka ir pasiskaityti ir statyti mokyklos ar darželio scenoje." Darželio amžiaus vaikams yra ir su spalvotais piešiniais ir gaidomis išleista liaudies dainelė "Virė, virė košę."

Brangiai vertinau
p. Valerijai Tyshovskui
gėm atminimui
Jėm
Eduardas Mieželaitis

1963 1 2
Poetas Eduardas Mieželaitis
dedikavo ką tik atspausdintą
eilėraščių rinktinę, kurioje
atspausdinta poema
STAUGSMAS. . . .

STAUGIMAS . . . Iš 6 psl.

(Molochas, kurio siela — tai mašina! Molochas, kurio kraujas — tai bėgantis auksas! Molochas, kurio pirštai — tai dešimt armijų! Molochas, kurio krūtinė — tai žmogėdros motoras! Molochas, kurio ausis — tai rūkantis kapas!)

Teisingai, Alenai Ginsbergai,
mano bičiuli, teisingai:
dievas Molochas, kurio gyslomis
teka auksas, tai motorizuotas žmogėdra

Liūdesys tuberkuliozinės mėnesienos gaubtu
gaubia Bruklino tilto karkasą,
nuo kurio kitados
Vladimiras Majakovskis
nusispiovė į juodą Hudsoną.

Laukinis staugsmas kyla
iš dangoraižių papėdžių —
iš purvinų rūsių ir naktinių landynių.

Staugia liūdni ir išblyškę
barzdoti veidai.
Ir staugia ilgaplaukės liūdnos moterys.

Liūdna.

Liūdna ir tuščia.
Ir dykumoje harmoningai,
kaip įtemptos arfos stygos,
kyla į juodą dangų
žvaigždėti dangoraižiai.

Kas iš to?

Šie šimtaaukščiai dangoraižiai
supas, svyruoja, linguoja
kaip vieniši medžiai nakčia,
siūbuojami didelio vėjo.

O aplinkui baisi dykuma,
ir nesimato žmogaus.

Tik mėnulis lyg girtas
kabinasi už dangoraižių
ir apvemta tulžimi
šią dykumą.

Ak, kaip skauda galvą,
kaip skauda galvą!

VIENYBE, 1964 m. gruodžio 10 d.

Stauk,
Alenai Ginsbergai,
stauk,
padugniu purve,
stauk,
padugnių šiukšle,
stauk,
alkanas vilkel

Ir aš kartu staugsiu.

Mėnulis nuo šimtaaukščio
žvaigždėto dangoraižio
vemia į Hudsono purvą.

Šimtaaukščio dievo Moloch'o papėdėje
staugia pamišėlis —
džiazas.

Ir nieko daugiau.
Daugiau nieko.

Ir taip neapsakomai liūdna.

Duok man savo gyslotą ranką
ir nežiūrėkime nuo tilto karkaso,
nuo šio dinosauro griaučių,
į juodą Hudsoną.

Upė kaip magnetas
traukia žemyn.

Geriau stauk,
Alenai Ginsbergai,
padugnių šiukšle,
alkanas vilke —
tyruose staugti belieka.
Gal tu perrėksi dievo Moloch'o
metalinės širdies motoro plakimą.

Gal išgirs vilko balsą tyruose
rudeninės nakties nežinios
kupina tuštuma?

Gal į tavo balsą
kiti atsilieps balsai?

Stauk,
Alenai Ginsbergai,
stauk!

Suspausk savo lyrikos knygą
raudonu kaip kraujas
ir kaip liepsna viršeliu,
kuriame lyg ugniagesių kopėčios
prasiskėtę didelės raidės HOWL
— STAUGSMAS.

Tarp naujai išverstų pasaulinių klasikų yra vokiečio E. T. A. Hofmano satyrinis romanas "Katino murklio pažiūros į gyvenimą," ir prancūzo V. Hugo romano "Paryžiaus katedra" antras leidimas po karo 25,000 egzempliorių tiražu. Tuoj pat iš spaudos išėina antras leidimas amerikiečio Jack Londono nuotykių romano "Martinas Idenas," kuri vertė S. Lomsargytė — Petkevičienė. Rusų klasikas M. Lermontovas pagerbtas nauju jo rinktinės "Poezijos" vertimu.

Vieną kitą mūsų literatūros mokslininką sudomins E. Lebedienės "Kristijono Donelaičio Bibliografija," kurioje "sukaupta daugiau kaip 1400 įrašų." Jaunimo organizacijų vadovams turbūt praverstų A. Starovolskio "Sporto varžybų organizavimas mokykloje, o šeštadienių mokyklų mokytojams "Kilnojama raidynas ir skiriamieji ženklai," kuri sudarė A. Žeimytė. "Tai pagalbinė mokymo priemonė" mokytojui mokyti vaikus lietuviškai skaityti.

E. LEBEDIENĖ

KRISTIJONO
DONELAIČIO
BIBLIOGRAFIJA

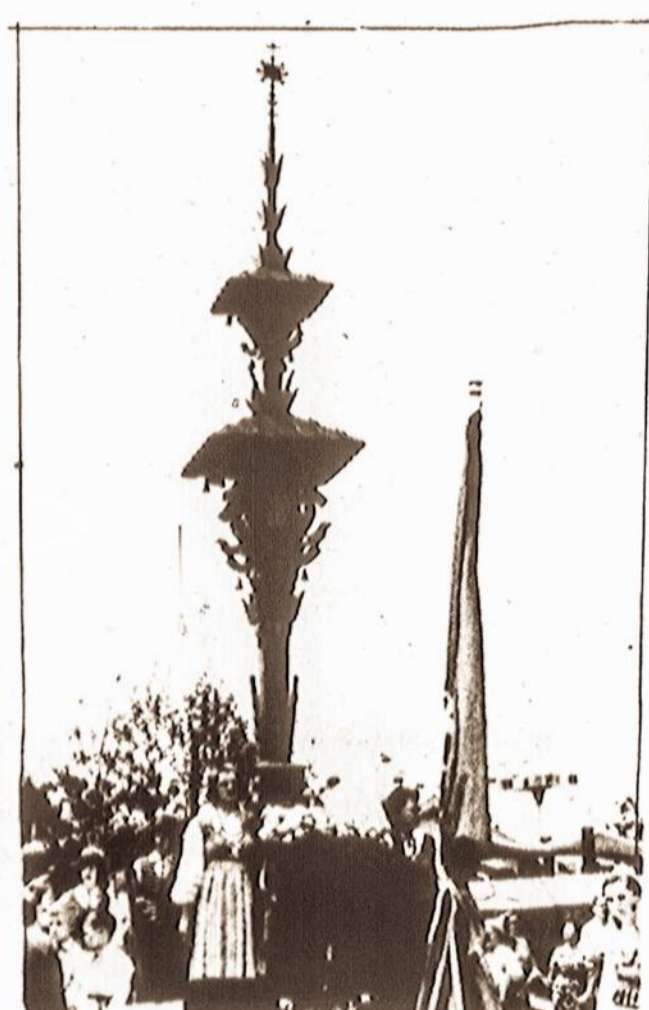
Tešama 10 psl.

nuskambėjo
dainos...

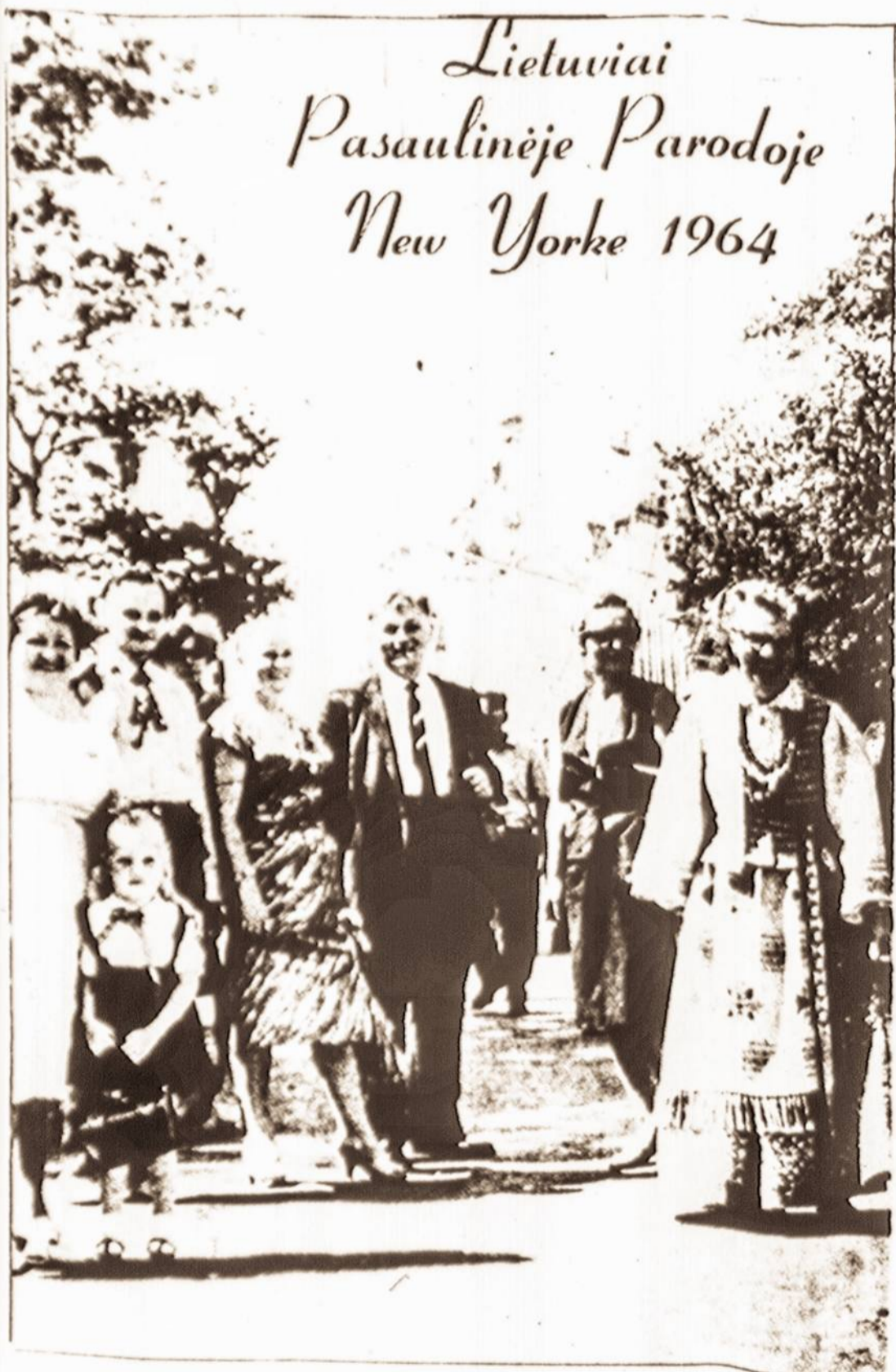
nuaidėjo
tautinių šokių
muzikos garsai...

į praeitį nuslinko nepamirštami vaizdai iš lietuvių pasirodymų Pasaulinėje Parodoje...

*Lietuviai
Pasaulinėje Parodoje
New Yorke 1964*

Leidinio viršelis (sumažintas 60%)

Didžiama tų momentų pagauta
Salomėjos Narkėliūnaitės
paruoštame ir išleistame reportaže

*Lietuviai
Pasaulinėje Parodoje
New Yorke 1964*

Dalyvavusiems jį primins, o nedalyvavusiems
pavaizduos, kas ir kaip lietuvių buvo
veikiama Pasaulinėje Parodoje šiais metais.

Didelio formato, su daugiau kaip 100 nuotraukų,
leidinėlis gaunamas pas Salomėją Narkėliūnaitę,
200 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207, Vienybėje
ir pas spaudos platintojus. Kaina \$1.00

DR. JULITA VILINSKAS, jauna 25 metų amžiaus chirurgė, (kairėje), apie kurią plačiai rašė Washingtono spauda. Apie dr. Vilinskaitę plačiau bus kitame Vienybės numeryje.

Dailininkas P. Lape ragina lankyti Lietuvą

Dail. Pranas Lapė, kuris pereiną vasarą Lietuvoje praleido septynias dienas, savo išpūdžiais pasidalijo New Yorko Lietuvių Prekybos Rūmų surengtame pobūvyje Carnegie International Centre lapkričio 28 d. Be jo išpūdžių, vakaro programoje dar buvo referatai apie būdas ir investicijas. Juos skaitė Jonas Valiūnas ir Juozas Audėnas.

Apie valandą užtrukusiame savo pranešime dail. Lapė atpasakojo savo išpūdžius nuo pat atvykimo į Vilnių per Leningradą, kurio muitinėje, nors jam nieko kito nekontroliavo, bet, sako, ilgokai užtruko, kol sugrąžino lietuviškas plokšteles, kurias jis vežėsi iš Amerikos.

Be Vilniaus, kuris atdaras užsieniečiams, dail. Lapė dar lankėsi ir Trakuose bei buvo nuskridęs į Klaipėdą. Tenai gyvena jo motina ir giminės, nors su jais jis buvo susitikęs ir Vilniuje nuo pat pirmosios savo atvykimo dienos.

Dail. Lapė vyko į Lietuvą, kaip jis sakė, save įtikinęs, kad jis esąs "amerikonas" (turbut, kad JAV pilietis) ir kad keliauja į Sovietų Sąjungą, nes Lietuvos, kaip tokios, jis sakė, nesą. Savo kelionę jis dar vadino ir piligrimo kelione ir ta prasme tvirtino, kad, bebūdamas Lietuvoje, savo artimųjų bei pažįstamų tarpe, staiga pajutęs, kad apsilankyti būtų labai reikalinga.

Žinoma, pradžioje, po ilgo nesimatymo, trūkė žodžių ir jam ir jo sutiktiesiems, bet paskui reikalai pagerėjo. Todėl ir klausiantiems, ar reikalinga lankyti Lietuvą, jisai davė atsakymą: taip! Tai naudinga ir lankantiesiems ir aplankomiems.

Dail. Pranas Lapė

Dail. Lapė dar ir daugiau, jei ne naujų, bet naudingų dalykų papasakojo iš savo patyrimo Lietuvoje, ir būtent tai, kad lietuviai savo tėvynėje, kad ir svetimoje valdžioje, vistiek jaučiasi lietuviais ir visur stengiasi tai parodyti, kad jie didžiuojasi savo pasiekimais ivairiose srityse.

Kadangi lankytojas buvo dailininkas, tai jis, žinoma, labiausiai žiūrėjo, kas toje srityje nuveikta. Jo manymu, ypač daug pasidarė lietuvių architektai apiforminant Lietuvos miestų, ypač Vilniaus išvaizdą. Papasakojo

apie Vilnių, kuris atrodo tvarkingai ir kur postalininė miesto statyba vykdoma su didesne lietuvių architektų įtaka. Papasakojo apie savo apsilankymą universiteto bibliotekoje, Trakų pilyje ir Klaipėdoje, kurion skrisdamas jisai jau matė "sovietinę" Lietuvą -- dideliais ruožais suartus laukus.

Vėliau prelegentas kiek ilgiau sustojo ties savo individualiais pasikalbėjimais su Lietuvos inteligentais, kurie, jo manymu, yra "atpratę" galvoti. Jisai jiems aiškines, kad būtų gerai toks Lietuvos statusas, kaip, pvz., Lenkijos, Čekoslovakijos, o anie jam sake, kad gerai ir taip, kaip yra, jei kitaip nėra, nors šiaip jau pasakotojas tvirtino, kad tenai jis jokios kitokios propagandos neva- rės.

Bendrai, anot dail. Lapės, žmonės Lietuvoje neblogai apsirėngę, krautvėms nesą "ko prikišti." Užsiminęs apie duoną, papasakojo anekdotą, kurį tenai girdėjęs ir kuris esąs toks: "Sako, matai, Chruščėvas -- geras ūkininkas, pasėjo Lietuvoje, o nupjovė Kanadoje".

Labiausiai, kas dail. Lapei nepatiko, tai rusų buvimas (kas, suprantama, nepatinka ir patlems lietuviams) ir jo "palydovas", kuris jį kai kur neatstojamai lydėjęs. "Ne taip, kad jau nebūtume patys vieni pasikalbėję ar pabuavę," sakė Lapė, "bet jisai iš tikro dažniausiai buvo". Paskui jisai papasakojo ir kaip jis tą "palydovą" įgijo. Mat, jisai vyko delux klase, į parą turistui mokėdamas po \$35, o už tą sumą turistui priklausė viešbučio kambarys, maistas ir gidas.

Tęsiama 12 psl.

Socialine apsauga

JAV pirmąją kartą kuriose socialinės apsaugos formose, lyginant su Vakarų Europa, bet yra atsilikusios, lyginant su tokiais kraštais, kaip D. Britanija, Skandinavija, Australija.

JAV seno amžiaus pensijos ir našlių draudimo išmokėjimai, nedarbo apsauga ir darbininko kompensacija yra aukštesni už visus kitus kraštus, bet jos yra atsilikusios nuo tų kitų kraštų ligoninių bei mediciniškos priežiūros draudimo programomis, mokėjimais ligoniams, gimdyvėms ir šeimos prieaugliui.

Vienas pateisinimas yra tas, kad Amerikoje daug kas yra daroma privačių agentūrų ir asmenų. Tokiu būdu, pavyzdžiui, dauguma naujų narių ir jų šeimų turi medicinos, chirurgijos ir ligoninių draudimų sutartis, dėl kurių buvo derėtasi su darbdaviais. Beveik visi kiti turi draudimus iš komercinių draudimo kompanijų. Tačiau ši sistema, nors ir aprūpina panašiai, kaip ir bet kur kitur pasaulyje, yra linkusi aplėisti neturtingus, kurie neturi pakankamai lėšų užmokėti draudimo mokesčius ir kurie nepriklauso unijoms. Nemo- kamą ligoninių ir medicinos aprūpinimą jie gali gauti, bet dauguma nepasinaudoja šiais nemokamais patarnavimais.

Kennedy-Johnson administracijos siekė bent dalimi pagerinti šią padėtį Medicare įstatymu.

Vakarų Europos tautos moka šeimos prieauglio mokesčių už antrą vaiką ir kiekvieną sekantį, JAV beveik visos šeimos turi pakankamai įplaukų savo vaikų aprūpinimui be valdžios pagalbos. Tie, kurie neturi pakankamai

lėšų, gali gauti paramos iš miestų ir valstybių valdžių. Yra apskaičiuota, kad 1964 m. iš viso 33 milijonai dolerių bus išleisti medicinos priežiūrai. Iš šių pinigų valdžios agentūros praleis beveik ketvirtį.

A. C. N. S.

Vilniuje įvyko 3-čias metinis Lietuvos sanitarų suvažiavimas, svarstęs kovą su limpamomis ligomis ir darbininkų sveikatą darbovietėse, ypač žemės ūkyje, kur pradama vis daugiau visokių chemikalų vartoti. Be vilniečio prof. Girdzijausko, paskaitas skaitė Maskvos, Leningrado ir Trakų ir Vilka- viškio veikia po 2 iki 10 pir- čių, bet gyventojams to per- maža.

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.

37 SHERIDAN AVENUE
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Aukso ieškotojo

Jurgio Vytarto nuotykių

J. PRANAIS

-- Mano asilėlis sako Jurgis, -- kartą išgelbėjo nuo mirties. Buvo taip. Atsiguliau iki pusės įlindęs į miegamąjį maišą. Jau diena praaušus, išgirdau lyg kažkas braška. Praveriu akis, nagi matau, prieš mane apie porą pėdų atstu barškuolė gyvatė. Nutirpau, liovausi ir kvėpavęs. Menkas mano pajudėjimas reikštų mirtį. Netoli ganėsi mano asilėlis. Ar ką nujausdamas, ar taip sau garsiai suprunksė. Ir gyvatė greit metėsi į tą pusę, o aš šonu greit pasivoliojau, ir išlindęs iš maišo, kastuvėliu tą biauzybė nuboginau. Gyvatės mėgdavo nakties metu atšliaužti, jausdamos kur šiluma.

-- Na, ar nebūdavo ilgu vienam, nyku? -- Iš pradžių, kol apspratau, būdavo lyg nejuoku. Vienintėlis gi kita gyvybė -- mano asilėlis Joe, kuris naktį netoli mano naktigtulto sau skabinėdavo žolę.

-- Jei pasitaikydavo užtikti kiek aukso žymių, tai, brolel, -- sako Jurgis, -- pradingdavo visi nykumai. Tuomet niekas neberūpi, tik kasi, siauti ir įleškai aukso grūdėlių.

-- Kaip tą vasarą pačiam pavyko? -- Nė kiek negerliau. Tris mėnesius prisikamavęs ir apsiavęs, leidausi žemyn. Iki žmonių apgyventos vietovės buvo apie porą šimtų mylių. Bekeliaudamas radau sraunų upokšni. Pradėjau žvalgytis ar nepamatysiu aukso. Įsibrėdes toliau nuo kranto, pamatėčiau tartum giliai įmintą pėdą, o joje kažkas geltonuoja. Širdis suvirpėjo. Puoliausi. Nagi, auksas! Mat, iš kalnų vandens nešamas kaip sunkesnis į tą pėdą nusėdo...

-- Ar daug aukso rada? -- užklausu. -- Ne kiek, gal už kokius keturis šimtus dolerių. Tai buvo mano kelių mėnesių uždarbis. Dabar su džiaugsmu leidausi namų link. O tie namai už mylių!

Eidamas toliau upokšnio pakrantėmis vis dar dairiausi aukso. Bet veltui.

Prieinu, kur tas upokšnis, pasidalinęs į dvi šakas, ir ten viduryje sala. Sumaniau toj saloj nakvoti. Mat, saugiau nuo gyvačių. Nenoromis mano Joe brido. Atsiguliau, o tokia tyki naktis, bet kažkaip nyku. Žinau žmogus, kad šioje didelėje plotmėje esi vienas, Rodos, jei ne Joe -- asilėlis -- galėtumei sukvalioti. Oras -- tyras, sausas. Žvaigždžių niekur tiek daug nesu matęs kaip ten. Aiškiai sau mirksi, tiktai stebėtis reikia. Guliu ir galvoju. Tik mano Joe ėmė prunksti. Na,

IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ PRAEITIES

NAUJI LEIDINIAI LIETUVŲJE

Atkelta iš 7 psl.

Snekamai anglų kalbai ugdyti skirtas yra L. Cesarskio vadovėlis "Snekamoji anglų kalba".

Iš anksčiau išleistų knygų leidyklos dar tebesiūlo Donelaičio "Metus" šiose 250-tose rašytojo gimtadienio metinėse, A. Strazdo "Raštus" ir A. Vienažindžio "Ilgu, ilgu man ant sviesto." Naujai išleistas S. Daukanto "Lietuvos girios" 100-sios mirties sukakties proga.

Leidyns puošnus, ranka rašytas.

Ne vieną lietuvio širdį kurtena ir jo klasikų vertimai į kitas kalbas. Rusiško vertimo 1963-1964 m. susilaukė Donelaičio "Metai", Krėvės "Raganius" ir Mykolaičio-Putino "Altorių šešėly" tarp kitų. Į gruzinų kalbą buvo išverstos vienuolio "Kaukazo legendos", į azerbaldžiančių -- Žemaitės "Kaip Jonelis Raides pažino".

Daugumos šių knygų kaina yra mažiau rublio. Paprasčiausiai jas užsisakyti per gimines Lietuvoje.

STEBETOJO PASTABOS

Atkelta iš 5 psl.

"Tvirtai tikėdami, kad kada nors ateis laikas, kuriame Lietuva, iš svetimo jungo išsilaisvinusi, pati save valdys, mes ypatingai kreipsime akį, kad lietuviai, kiek įmanydami, rūpintųsi savais reikalais, kad kur tik galėdami stengtųsi iš rusų išgauti sau naujų teisių, bei palaikyti ir praplėsti turimas, kad kiekviename žingsnyje nesiduotų save skriausti visokiems prispaudėjams. Lietuva priklausio lietuviams ir jiems privalu apie save rūpintis!" -- Tiksliai tai politinė programa lietuviui Lietuvoje ir šiandien!

Kai Amerikos Kongresas susirinks po Naujų Metų posėdžiūti, be abejo, patirsime, ar suplanuoti Amerikos-Sovietijos konsuliarinę sutartį "Nejau reikš de facto Pabaltijo kraštų okupacijos pripažinimą" -- kaip mūsų spauda kaip kur nuogaustauja. Sovietijai konsulatus New Yorke ir Chicagoje įsteigus, ar liks vietos Lietuvos konsulatams?

Turime lietuvių profesorių draugiją, bet neturime amerikiečių akademiniams pasauliui prilygstančių profesorių! Taip, matyt, sprendžia prof. J. B., recenzuodamas Drauge profesorių draugijos leidinį "Lithuanian Books and Books in Foreign Languages concerning with (?) Lithuania in (the) University of Pennsylvania Library, Philadelphia, Pa., U. S. A." Toki gremėzdišką (su klaidomis) pavadinimą paskaičius, kyla abejojimų apie autorių akademiškumą. Veikale, prof. J. B. sako, trūksta dviejų esminių geros bibliografijos dalykų: knygų leidėjo vardo ir puslapių skaičiaus. Pavadinimai (apie 3.000) suskirstyti ne pagal temas, bet pagal autorių pavardes, kurios tyrėjui-ieskotojui, aišku, menkos svarbos. Veikalo išvaizda "techniškai skurdi". Iš garbingos lietuvių profesorių organizacijos buvo galima laukti kur kas didesnio stropumo bei nusimanyto, dabar gi, gėda leidinį kitataučiams parodyti: iširodome esame nemokšos."

Tėv. Žiburiai praneša, kad mūsų "pažangieji" ruošia atrinkti 30 savo chorų dainininkų ir pasiūsti į Dainų Šventę Vilniuje kitais metais. Sako: "Toks vykimas būtų prisidėjimas prie Lietuvos okupacijos pripažinimo." Nejau T. Ž. redakcija dar nežino, kad "pažangieji" tą okupaciją ne tik senai pripažino, bet is išbučiavo?

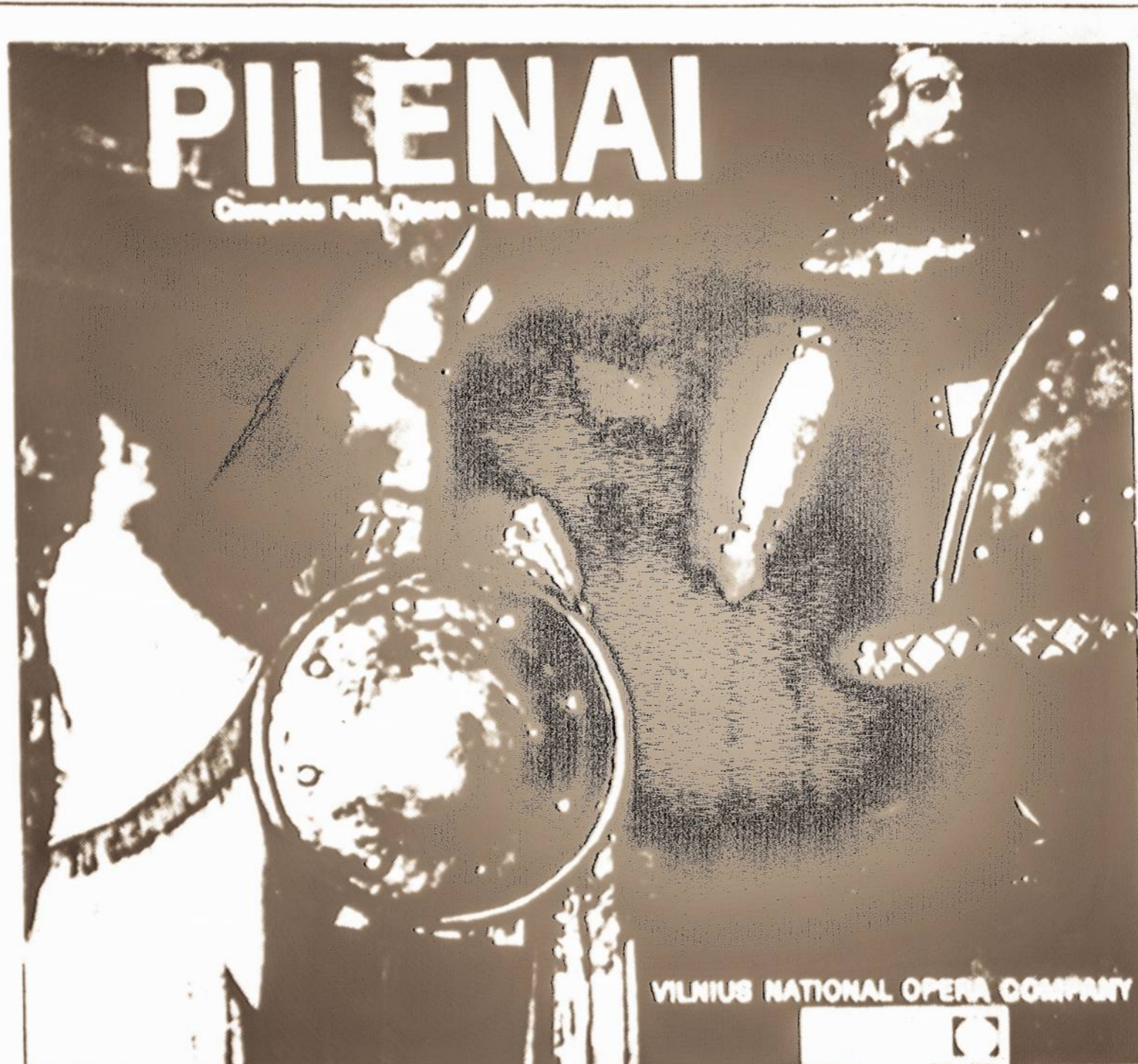
Naujausias darbštus A. Ružancovo paruoštas, V. Vijeikio išleistas Knygų Lentynų

nos nr pastebi: Naujienų redakcija Lietuvių Bibliografinėi Tarnybai savo egz. nesuuntinėja. Nesistebime: juk ši redakcija jau senai nesirūpina lietuvių kultūros dalykais. Aną dieną kaimynę Draugo redakciją net "chamu" išvadino!

Idomu palyginti Sovietijos ir Amerikos žemės ūki: rusu vis serga kad nepakankamai gamina, amerikiečių -- kad per daug visko pagamina! Kodėl toks ligos skirtumas? Kodėl nepriklausomoje Lietuvoje duonos nestigo, o sovietų -- stinga?

Rutgers u-to leidykla išleido ukraino Bilvinskio "The Second Soviet Republic; the Ukraine After World War II" (539 psl., kaina \$12.50) Anglijoje Oxfordo u-to leidykla išleido Zaubermano "Industrial Progress in Poland, Czechoslovakia and East Germany, 1937-1962." be abejo, daugeliui Amerikos lietuvių būtų idomu pasiskaityti apie Lietuvą po II-jo pasaulinio karo, arba jos pramonės pažangą (jei tokia yra), bet kur, matyt, niekas nesimė tokio darbo.

Iš Lietuvoje likusių akademikų prof. Z. Žemaitis susilaukė 80 metų ir buvo pasveikintas. Jis -- žymus matematikas, išėjęs kursa Odesos universitete. Po to, mokė Vilniaus ir Voronežo gimnazijose, Kaune ir Vilniuje universitetuose. Sukakties proga jam buvo suteiktas nusipelnusio kultūros veikėjo vardas.

KOMPOZITORIAUS VYTAUTO KLOVOS OPERĄ "PILĖNAI", išleistą 3-jose ilgo grojimo plokštelėse, turėtų įsigyti kiekvienas lietuvis. Tai pirmoji lietuviška opera, kuri paskleista po visą pasaulį. Kiekvienas, kuris užsisakys operą "Pilėnai" per Vienybę, gaus tos operos libretą. Albumas kainuoja \$12.00, su persiuntimu - \$12.50.

Skaniausia lietuviška duona gaunama
SILVER BELL BAKING CO.
A. RADŽIŪNAS, sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS
Pristatoire į namus
prašome telefonuoti:
STagg 2-5938
36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Šulaitis

Skaitant įvairią spaudą, visur galima užtikti lietuviškų pavardžių ar mūsų tautiečių atsiekimų aprašymų.

Aną dieną, vartydamas Maskvoje išeinantį dienraštį anglų kalba "Moscow News" (lapkričio 14 d. numeris), radau kelias lietuvių pavardes. Jos ten tilpo sąryšyje su "Olimpinio konkurso" laimėtojų paskelbimu.

Prieš kurį laiką "Moscow News" buvo paskelbęs konkursą -- atspėti kaikiuriuos Olimpinių Žaidimų laimėtojus. Kaip rašoma, konkurse dalyvavo 182 žmonės iš 28 šalių. Konkurse geriausiai pasirodė 7 asmenys (jie gavo suvenyrinius medalius su įrašytomis jų pavardėmis bei pažymėjimus), kurių tarpe buvo lietuvis Evaldas Cibulskas. Taip pat jury komisija tokiais pat ženklais nutarė atžymėti ir lietuvaite Stasę Selventaitę iš Kauno, kadangi ji buvo vienintelė iš visų konkurso dalyvių, atspėjusi moterų gimnastikos absoliučią laimėtoją (ja buvo čekoslovakė Vera Česlavskā).

Įdomu, kad konkurse buvo ir klausimas -- kas pateks į bokso finalus? Kaip žinome, finalistu tapo ir lietuvis R. Tamulis, kuris minimas konkurso atsakymuose. Taip pat įdomu, jog nė vienas iš konkurso dalyvių neįspėjo 10,000 m. bėgimo laimėtoją (amerikietis William Mills) ir 100 m. bėgimą moterims (amerikietė Wyomia Tyus).

Chicagos Lituanicos futbolininkai jau baigė savo futbolo sezoną. Po pirmenybinių susitikimų, Lituanica bandė laimėti U. S. Amateur Cup varžybose. Tačiau čia po pergalės prieš Auroras Kickers 3:2, suklupo prieš Rams vie-

nuolike 1:3 (ši komanda žaidė "major" divizijoje, bet jau yra pasmerkta iškritimui) ir turėjo eiti poilsio. Chicago aplankius sniegui ir šalčiui, draugiškoms futbolo rungtynėms nėra jokių sąlygų, taip kad reikės laukti kito pavasario iki kol vėl suskardės švilpukai futbolo aikštėse.

Galimas daiktas, Lituanica žiemą pasirodys futbolo turnyre po stogu (didžiulėje halėje), tačiau, rašant šias eilutes, tas dar nebuvo tikra.

Šiuo metu lietuviai sporto mėgėjai gali stebėti mūsų krepšininčių pasirodymus. Marquette parko pirmenybėse sekmadienį popietėmis žaidžia 3 vyrų penketukai: Lituanica, Neo-Lithuania ir Neris. Gage parko turnyre (A klasėje) rungtyniauja 4 lietuvių komandos: Neris, Aro ir dvi Lituanicos (žaidžia ketvirtadienį vakarais).

Chicagietės merginos rungtyniauja tik tinklinyje ir čia jas reprezentuoja Neris, kuri varžosi Gage parko moterų lygoje.

Šachmatų olimpiada, įvykusi Tel-Avive, kaip buvo laukta baigėsi Sov. Sąjungos pergale. Sovietų atstovai (jų tarpe buvo ir estas Keresas) pelnė 36,5 taško (iš 52 galimų). Antroje vietoje liko Jugoslavija -- 32 taškai. J. A. Valstybių komanda užėmė kuklią -- VI-ją vietą. Olimpiadoje dalyvavo 51 valstybė, iš kurių 14 pateko į baigmę. Amerikiečių komanda praktiškai sovietams net 0:4 ir Olandijai 1,5:2,5.

Šachmatų entuziastus nudžiugino žinia, kad lietuvis Ignas Žalys iš Montrealio kvalifikuotas Amerikos šachmatų meisterių klasėn.

Violeta Nešukaitytė

TENISO ŽVAIGŽDĖS

Iškilesnių jaunų sportininkų išeivijoje turime labai mažą. Jų su žiburiu reikia ieškoti tose sporto šakose, kurios čia nėra populiarios.

Kiek daugiau "prasitrynsių" jaunųjų matome stalo tenise. Kanadoje "užderėjo" dvi žvaigždutės tenise: Elena Sabaliauskaitė ir Violeta Nešukaitytė, o Amerikoje į viršų stiebiasi jaunasis Vytautas Nasvytis.

Ši kartą norime supažindinti su naujaisiu V. Nešukaitytės laimėjimu. Ši 13 m. amžiaus Toronto Vyties sporto klubo narė tapo Ontario stalo teniso turnyro nugalėtoja net moterų klasėje. Ji baigmėje įveikė buvusią Kanados meisterę ir pasaulio pirmenybių dalyvę latvaitę V. Adminis. Iki šiol ši jauna lietuvaite buvo laimėjusi nemažą kitų pergalių, pavyzdžiui, pernai išėjo nugalėtoja taip vadinamame lietuvių "Dešimtuko" turnyre ir kitur.

V. Nešukaitytė, kuri yra VIII-jo skyriaus mokinė, turi daug vilčių tapti visos Kanados moterų meistere. Tikėkimės, jog po metų, kitų ji tai pasieks!

Pagal USCF "rating'ą," Žalys turi 2211 taškus. Iki šioliai meisteriais buvo: P. Tautvaišas 2285 tšk., P. Valtonis -- 2233, K. Škėma 2232.

Mieli Vienybės skaitytojai!

Žengdami į Naujuosius - 1965 metus, artėjame prie Vienybės 80 metų sukakties. Šią sukaktį mes minėsime 1966 metais.

Kaip jau žinote, Vienybė yra seniausias lietuviškas laikraštis pasaulyje. Šis faktas mus džiugina, skatina darbu. Todėl, nors laikraščio leidimo sąlygos yra sunkios, nemanome pasitraukti iš lietuviškojo gyvenimo, negalime sustabdyti prieš beveik 80 m. pradėtą Vienybės leidimą.

Tačiau šis darbas yra persunkus, kad jį galėtų tęsti dabartiniai laikraščio leidėjai be skaitytojų bei rėmėjų aktyvesnės talkos. Tad čia kreipiamės į Jus, mielieji skaitytojai!

Vienybė sekančių 3-jų mėnesių laikotarpyje skelbia laikraščio platinimo ir rėmimo vokus. Per šiuos 3 mėnesius tenelieka nė vieno Vienybės skaitytojo, kuris pasilikytų: neapsimokėjęs laikraščio prenumeratos, nesuradęs bent vieno naujo prenumeratoriaus, neatsiuntęs aukos laikraščio tobulinimui.

Jūs, be abejo, įvertinsite mūsų pastangas Vienybę išlaikyti neideologiniu ir nepartinu leidiniu - leidiniu, kuris yra grynai informacinio pobūdžio, akcentuojantis lietuviybės išlaikymą išeivijoje, žinių iš tėvynės objektyvų perteikimą ir realios kovos už Lietuvos nepriklausomybę vedimą.

Mes už talką šio vajaus metu negalime žadėti piniginių atlyginimų. Tačiau prižadame, jog vajaus talkininkai bus atitinkamai paminėti Vienybėje ir pagerbti laikraščio 80 metų sukaktuviniame leidinyje.

LEIDĖJAI

VIENYBĖ, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Gerbiamieji, Siunčiu prenumeratos mokestį dol. už m.

Mano adresas

Pridedu 7 dol. už metus, 12 dol. už 2 metus. Taip pat

siunčiu auką dol.

Siuskite Vienybę susipažinimui

Parašas

Šią atkarpą įdėkite į voką ir pasiųskite Vienybės adresu.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMIŠKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW YORK
Telefonai: MAin 4-6400; Nakti BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBĖ

* **NAUJI KALĖDINIŲ ATVIRUKŲ** galima gauti Ginkų krautuvėje, 495 Grand Street, Brooklyne, kur yra didelis pasirinkimas ir kitų įvairių šventėms dovanų.

* **DAIL. NATALIJA JASIUKYNAITĖ** su keturiais paveiklais dalyvauja Institute of International Arts, Inc., Dallas, Texas, gruodžio 10 d. pradedamoje parodoje, kuris užtruks ligi birželio 12 d. Tasai didžiausias ir naujausias meno institutas pietvakarinėje JAV dalyje savo atidarymo progą ruošiamoje parodoje subūrė daugelio tautų dailininkus. Dail. Jasiukynaitėi tenka garbė atstovauti Lietuvai.

* **DR. MARIJA IR ALEKSAS ŽEMAIČIAI**, newjersiečiai Vienybės skaitytojai, lapkričio 28 d. savo naujoje rezidencijoje -- 336 Harold St., Leonia, N. J., surengė įkurtuves, kuriose dalyvavo apie 50 jų profesijos draugų ir kaimynų. Namus pašventino Elizabetho par. vik. kun. Pragulbickas. Laimės naujoje pastogėje linkėjo tas pats kun. Pragulbickas, B. Vyliaudas ir kt. Irena Veblaitienė padėklamavo, o Julius Veblaitis pagrojo akordeonu. Stasys Valatka padarė gržių spalvotų nuotraukų. Svečių tarpe buvo Saldaičiai, Siemaškai, Ivaškauskai, Jankūnai, Pauliai, Kuliais, Valatkevičiai, Zubavičiai, Budnikai, Šišai, V. Misiūnas, J. Svedas, M. Brazaitytė, R. Šomkaitė, Ir. Morkutė ir kt.

* **PRANĖ LAPIENĖ**, iš Stony Brook, siųsdama penkinę už Salomėjos Narkėliūnaitės leidinį "Lietuviai Pasaulinėje Parodoje New Yorke 1964", rašo: "Ne dolerio, bet penkių turėtumei tikėtis už tą savo puikų įamžinimą lietuvių dalyvavimo Pasaulinėje parodoje. Sužavėti mes visai! Jei visi lietuviai žinotų, kaip tas leidinys atrodo, esu tikra, kad 2,000 egz. neužtektų."

New Yorko Santara-Sviesa visus kviečia Algimanto Gurecko paskaiton, gruodžio 19 dieną, šeštadienį. Ji bus pp. rūnu namuose: 86-04 94th St., Woodhaven. Ši Jaunimo Organizacijų Federacijos pirmininko kalba bus antra iš kelių paskaitų, kurios svarstys klausimą, kokia turėtų būti mūsų laisvinimo politikos kryptis. Pradžią 8 val.

* **JUDZAS N. TYSLIAVA** iš Berlyno sveikina visus Vienybės skaitytojus besierartinančių Kalėdų progą. Savo motinai jisai rašo: Sveikinu Tave ir visus vienviečius. Būk linksma per Kalėdas, o sekančiais 1965 metais mes būsim dar linksmesni, nes vėl būsim šeima..."

MIRĖ ONA GENEVIČIENĖ

Gruodžio 7 d., ilgėliau pasirgusi, mirė Ona Genevičienė, gyv. 105 Etna St., Brooklyn, N. Y. Mirė būdama 78 m. amžiaus. Buvo gimusi Lazdijų apylinkėje, i Ameriką atvykusi prieš 60 m. Velionė paliko sūnų Edvardą, aukštą N. Y. Transit Authority pareigūną, ir marčią Kazimierą. Velionė buvo pašarvota Stepo Aromiskio laidotuvių įstaigoje. Gruodžio 10 d. po gedulingų pamaldų Apreiškimo par. bažnyčioje, buvo palaidota šv. Jono kapinėse šalia savo vyro Kostanto, mirusio prieš 14 m. Velionė visą savo amžių buvo gili lietuvė. Vienybė savo bičiuliams Edvardui ir Kazimierai šia progą reiškia gilia užuojauta.

* **VIENYBĖ** maloniai prašo savo skaitytojų apsimokėti prenumeratą ir skirti auką laikraščio leidimo deficitui.

Pianistas Aleksas Mrozinskas savo sukaktuviniame balluje. Kairėje - jo žmona.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Aleksui Mrozinskui 50 m. amžiaus

Pereitą šeštadienį, gruodžio 5 d., New Yorko Vyrų Oktetas savo specialiaame rengime Atletų Klubo salėje paminėjo savo vadovo muziko Alekso Mrozinsko 50 m. amžiaus sukaktį.

Okteto ir visuomenės nariai tarė po sveikinimo žodį, įteikė dovanų prisiminimui, o pats Oktetas, sukaktuviniuko vadovaujamas, svečiams padainavo.

Aleksas Mrozinskas, kuris newyorkiečiams, o taip pat ir bendrai Amerikos lietuviams yra gerai pažįstamas kaip akompaniatorius, solo pianistas, kompozitorius, dainų vieneto vadovas ir pedagogas, yra gimęs Šiauliuose 1914 m. rugsėjo 8 d.

Pradinį muzikos mokslą ėjo Šiauliuose, kur jau nuo pat mažens buvo pagarsėjęs kaip akompaniatorius, ir joks koncertas be jo neapsėdavo. Vos 15 metų būdamas pradėjo akompanuoti iš Kauno atvykstantiems koncertuoti dainininkams, kurie sakydavo, kad, jeigu bus tas moki-

nukas, tai mes saviškio akompaniatoriaus nesivėšime. O pianinu skambinti jisai išmoko atsitiktinai. Kai tėvai mokė skambinti jo sesutę, tai jisai vos 7 metų būdamas, iš šono sekdamas išmokdavo ją pati.

Turėdamas įgimtą gabumą skaityti gaidoms, Aleksas su muzika neturėjo bėdos, tik stigo lėšų mokslui eiti. 1932 m. išlaikęs egzaminus i Kauno konservatoriją, studijavo pianingą pas prof. Ružicki, iš Šiaulių važinėdamas i Kauną, bet dėl lėšų stokos, negalėdamas apsigyventi Kaune, mokslą nutraukė, prie jo vėl sugrįždamas 1935 m., kada Kaune atsirado jau baigęs Šiaulių gimnaziją.

Tada jisai laimėjo varžybas i Kauno radiofoną akompaniatoriaus koncertmeisterio vietai, kurioje išbuvo ligi 1944 m. išvykimo iš Lietuvos. 1936 m. M rozinskas vėl pradėjo lankyti konservatoriją, kurią baigė B. Dvariono klaseje. Yra surengęs Lietuvoje kelis rečitalius (Kaune, Vilniuje, Panevėžyje, Šiauliuose ir kt.) ir dalyvavęs su simfonijos orkestru koncertuose.

atlikdamas Chopin e-moll ir Liszto Es-dur koncertus, diriguojant Dvarionui, Marijošiui, Armonui ir kt.

Vokietijoje Mrozinskas vadovavo stud. kvartetui ir koncertavo. 1948 m. laimėjo varžybas i Aukštąją Miuncheno muzikos mokyklą, kur studijavo ligi išemigrudamas.

Amerikoje gyvena nuo 1949 m., apsigyvendamas Brooklyne. Pradžioje įsteigė plano studiją, kuri ir dabar veikia, dalyvavo Ginkaus radijo programoje, akompanavo koncertuose. Vėliau suorganizavo ir vadovavo Aitvarų kvartetą, o dabar vadovauja vyrų Oktetui. Yra parašęs dainų oktetams, kvartetams bei chorams. Siemet Lietuvių Dainų šventėje buvo vienu pagrindinių akompaniatorių.

Jau kelinti metai, kai su žmona Valentina ir sūneliu Sigitu gyvena Woodhavene, o pastaruoju metu persikėlė i nuosavus namus. Vyresnysis jo sūnus Saulius tarnauja JAV oro pajėgose ir šiuo metu yra atvykęs Kalėdų atostogų.

DAILININKAS PRANAS LAPĖ...

Atkelta iš 9 psl.

Bendras įspūdis iš dail. Lapės pasakojimo, kad ir taip prabėgomis, kaip jisai pasakojo, susidaro teisingas, nors kai kur nepilnas dėl faktų nežinojimo. Pavyzdžiui, jis lyg ir su apmaudu kalba, kad Vilniuje tik 40 procentų lietuvių, matyt, nežinodamas, jog Vilniuje 1939 m., kai jis Lietuvai grąžintas, jame tebuvo vos 3 (trys) procentai ir kad vėliau Lietuvos valdžia net specialius algos priedus savo valdininkams duodavo, kad tie tik važiuotų ir dirbtų Vilniuje.

Dabar gi Vilnius, kaip ir pats dail. Lapė, sakė, yra administracinis ir universiteto miestas.

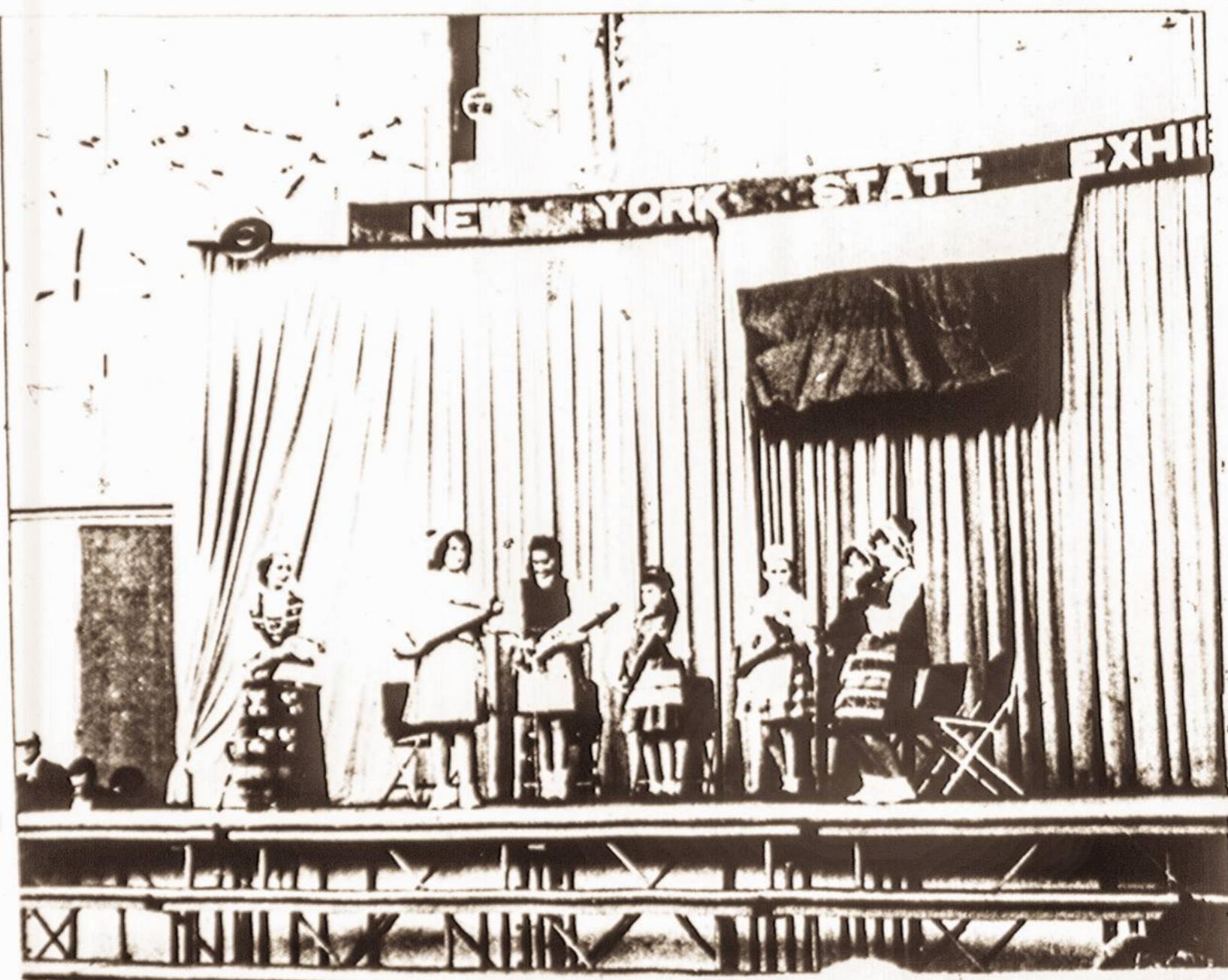
Antras dalykas, kuris krito i akį, tai dail. Lapės neat-sakingas išsireiškimas, jog "Amerikos Balso" Lietuvoje niekas neklauso, nes, sako, jisai tarnauja sovietinei propagandai. Dail. Lapė čia daro klaidą, kaip ir dažnas keliautojas, kai jisai stengiasi pasakoti ne tai, ką jis kurioje nors vietoje girdėjo, bet rūpinasi dalyką abibendrinti.

Galima prileisti, kad gal

kai kurie jo sutiktieji asmenys "Amerikos Balso" neklauso ir tokią nuomonę apie jo translacijas turi, bet tai dar nereiškia, kad visur Lietuvoje taip yra. Tačiau šita, reikia manyti, pasakotojui išsprūdo be blogos valios. Šiaipgi jis, kad ir pasišaipydams retkarčiais iš sovietinio viešubčio įrengimo Lenningrade, apie dabartinę Lietuvą ir joje gyvenančius ir kuriančius mūsų brolius ir seseris pasakė daug teisingų dalykų, kurių kai kurie mūsų siškiai Amerikoje nežino ir nenori žinoti.

Šitai pasakoti būtų buvęs "nusikaltimas", sakysime, prieš trejus metus, bet dabar kažkaip nesukėlė pasipriešinimo. Niekas dail. Lapės nedarškė ir už tai, kad jis, būdamas Klaipėdoje, neaplankė bolševikų uždarytosios lietuvių bažnyčios, kad nebuvo kolchoze, nematė karvių ir pan. Dr. V. Paprockas ir kiti, kurie anamet siulė atsiritoti nuo tų, kurie lanko Lietuvą, dabar plojo dail. Lapė, kad jis savo pranešimą užbaigė. O tasai užbaigė paragintimu lietuviams lankyti Lietuvą!

(SN)

Teklės Dzikienės vadovaujama Jaunųjų kanklininkų grupė neseniai gavo padėkos laišką iš New Yorko gubernatoriaus už gražų pasirodymą New Yorko valstybės paviljone. Ateinančiais metais kanklininkės pakviestos koncertuoti tame pat paviljone gegužės 16 d. Taip atrodė kanklininkės su savo vadove pereito koncerto metu.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka